

- ”*Detta är en hård nöt att knäcka.*”
Sexualupplysning till nyanlända ungdomar

- ”*A tough nut to crack.*”
Sexual information for newly arrived young people

Författare: Anna Alfredsson

Handledare: Kristine Crondahl

Pedagogik – Examensarbete 15hp
Kandidatnivå
VT 2017

Titel: *Detta är en hård nöt att knäcka* – Sexualupplysning till nyanlända ungdomar,
Engelsk titel: *Tough nut to crack* – Sexual information for newly arrived young people
Författare: Anna Alfredsson
Handledare: Katrine Crondahl
Examinator: Annika Andersson
Institution: Högskolan Väst, institutionen för hälsovetenskap
Arbetets art: Pedagogik - Examensarbete 15 hp
Program: Hälsovetarprogrammet med inriktning mot Pedagogik, 180 hp
Termin/år: VT 2017
Antal sidor: 38

Sammanfattning

I denna studie undersöks närmare hur olika aktörer i samhället arbetar och bedriver sin verksamhet för att lära ut om sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. I studien skall man genom aktörernas egna berättelser få en inblick i hur det kan se ut att jobba med sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. Dessa aktörer arbetar med att ge sexualupplysning till nyanlända ungdomar på lite olika sätt, vilket gjorde det intressant att studera och jämföra aktörernas arbetssätt med varandra för att sedan ha möjligheten att lyfta fram styrkorna i de olika arbetssätten.

Syftet med denna studie är att undersöka och beskriva hur ett antal aktörer i samhället arbetar med sex- och samlevnadsupplysning i mötet med nyanlända ungdomar. Vidare är ett delsyfte att undersöka eventuella skillnader eller likheter mellan de olika aktörernas sätt att arbeta med sex- och samlevnadsupplysning.

Till denna kvalitativa studie har intervjuer valts som datainsamlingsmetod och kvalitativ innehållsanalys användes för att analysera data. Det huvudsakliga resultatet av studien framkom i form av temat Förändring. Temat Förändring visar på informanternas önskan om förändring gällande både arbetssätt och uppfattningar. Temat består av två domäner. Den första domänen är "Arbetssätt" och representerar hur de olika aktörerna ser på arbetet, och vad det finns för brister. Exempelvis behövs mer resurser och kontinuitet i arbetet och generellt hur arbetet med sex- och samlevnadsupplysningen ser ut. Under domänen Arbetssätt, finns kategorierna "mer resurser", "kontinuitet", "gruppera" och "delaktighet och samverkan". Den andra domänen är "Kunskapsläge och behov", som representerar aktörernas egna uppfattningar om hur kunskapsläget ser ut hos ungdomarna. Detta sammanfattar hur informanterna upplever att arbetet är och vilka behov som finns. Under domänen Kunskapsläge och behov, finns kategorierna "okunskap" och "attityder". I dessa kategorier belyses gruppens attityder gentemot sex- och samlevnadsupplysningen och de mötena med aktörerna samt attityderna inom verksamheterna.

Slutsatsen är att det generellt behöver tillsättas mer resurser och temat Förändring sammanfattar det hela i hur aktörerna arbetar med sex- och samlevnadsupplysning samt önskemål för fortsatt arbete. Med detta menas att det bör satsas mer resurser inom området och de behöver kontinuerligt arbetas med detta område under en längre tid. Det framkom en delad uppfattning om att det behövs mer delaktighet och samverkan mellan aktörerna. Aktörerna anser att det krävs annorlunda sätt att gruppera vid mötet med ungdomarna och ett konstruktivt arbete med ungdomarnas attityder samt den okunskap som aktörerna anser finns hos ungdomarna kopplat till sex och samlevnad.

Nyckelord: Sexuell Hälsa. Sex- och samlevnadsupplysning. Lärande.

Abstract

In this study, we explore more closely how different organizations in society work and do their business to learn about sex and social information for newly arrived young people. In the study, the participants' own stories will provide an insight into how it may appear to work with sex and social information for newly arrived young people. These organizations work to provide sex education to newly arrived young people in diverse ways, which made it interesting to rigorously compare the organizations work methods with each other and then highlight the forces in the diverse ways of working. The purpose of this study is to investigate how some organizations in society work with sex and social information aimed at newly arrived young people. Furthermore, an aim is to investigate these organizations own perceptions of this work and look at similarities and differences in their way of working. In this qualitative study, interviews have been chosen as data collection methods. Qualitative content analysis was used to analyze data for this study. The main result of the study was presented in the form of "Change". The theme Change shows the informants' desire for change in both working methods and perceptions. The theme consists of two domains. The first domain is "Way of working" and represents how the different organizations look at the work, and what are the shortcomings. For example, more resources and continuity at work are needed, and generally how the work on sex and cohabitation information looks. Under the domain of Work, there are four categories "more resources", "continuity", "grouping" and "participation and interaction". The second domain is "Knowledge Situation and Needs", which represent the actors' perceptions of how the knowledge situation among the youths. Under the Knowledge and Requirements domain, there are two categories, "ignorance" and "attitudes". In these categories, the group's attitudes towards sexual and social information and the meetings with the organizations, as well as the attitudes of the activities, are emphasized. An illumination of the lack of knowledge of the group is in the category of ignorance, deviant ignorance compared to young people in general. In conclusion, it is generally necessary to add more resources and the theme 'Change' summarizes the whole of how the organizations work with sex and social information or how they want to work with it. More resources should be invested in the field and they need to work continuously with this area for a lengthy period. A common picture and perception was established regarding that more involvement and cooperation between organizations. The organizations consider that diverse ways of grouping at the meeting with young people are needed and constructive work with the attitudes of young people and the ignorance that the organizations consider is associated with sex and cohabitation among young people.

Keywords: Sexual Health. Sex and social information. Learning.

EXAMENSARBETE

Förord

Tack till alla aktörer som ställt upp på intervjuer och tack till min handledare Kristine Crondahl samt till min man som har stöttat mig under hela studien.

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
2 Bakgrund	1
2.1 Migration och hälsa.....	1
2.2 Sexuell hälsa	2
2.3 Nyanlända ungdomar	3
2.4 Problemformulering	4
3 Syfte	5
3.1 Frågeställningar	5
4 Tidigare forskning	5
4.1 Sexuell hälsa och nyanlända ungdomar.....	5
4.2 Teoretisk ram	9
4.2.1 Paulo Freire	9
4.2.2 Empowerment	10
4.2.3 John Dewey & lärande	11
5 Metod	12
5.1 Kvalitativ metod	12
5.2 Tillämpning.....	12
5.3 Urval.....	13
6 Datainsamling	14
6.1 Tillvägagångssätt.....	15
7 Analys av data	15
7.1 Kvalitativ innehållsanalys.....	15
7.2 Beskrivning av analysen.....	16
8 Etiska överväganden	18
9 Metoddiskussion	19
9.1 Trovärdighet och tillförlitlighet	19
9.2 Reflektioner över studiens trovärdighet	20
9.3 Reflektion över vald metod	21
10 Resultat	22
10.1 Arbetssätt.....	23
10.1.1 Mer resurser	23
10.1.2 Kontinuitet.....	24
10.1.3 Gruppera	24
10.1.4 Delaktighet och samverkan	25
10.2 Kunskapsläge och behov.....	25
10.2.1 Okunskap	25
10.2.2 Attityder	26
11 Diskussion och slutsatser	26
11.1 Möjliga tillämpningar	29

1 Inledning

Efter snart tre år på Hälsovetarprogrammet har mitt intresse för hälsa bara vuxit. Ett speciellt intresse är hur hälsa kan förbättras och främjas hos människor. I denna studie har jag valt att undersöka närmare hur olika aktörer i samhället arbetar och bedriver dess verksamhet, för att lära ut om sex och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. Det var efter ett möte med en anställd på RFSU med information om att de möter nyanlända ungdomar som idén kom och som blev en inspiration till denna studie. I denna studie skall det framförallt undersökas hur de arbetar i mötet med denna målgrupp, nyanlända ungdomar när det handlar om sex- och samlevnadsupplysning.

2 Bakgrund

2.1 Migration och hälsa

Allt fler bosätter sig i en annan nation än man föddes i, för både kortare och längre perioder. Denna utveckling påverkar folkhälsan i Sverige på många olika vis och i en undersökning som gjordes år 2000 - 2005, framkom det att personer med utländsk bakgrund rapporterade generellt sämre hälsa än personer med svensk bakgrund (Socialstyrelsen, 2009). Dessa skillnader visade samma resultat i nästan alla hälsorelaterade frågor. När analysen gjordes av svaren, var det tydligt att det visade skillnader i sociala faktorer mellan grupperna och skillnad i hälsa. Detta tyder på att det i hög grad är de sociala livsvillkoren i Sverige som medför att personer med utländsk bakgrund rapporterar mer ohälsa (Socialstyrelsen, 2009).

Sverige har ett internationellt rykte om att ha utvecklat ett samhälle som baseras på social jämlikhet, solidaritet och demokrati (Dahlstedt m.fl. 2017). Sverige har även ett internationellt rykte om att bedriva en inkluderande migrationspolitisk för nyanlända personer. Detta ligger som grund för de formella rättigheterna, civila, politiska, sociala och att alla skall ha lika rättigheter oavsett bakgrund (Dahlstedt m.fl. 2017). Alla i Sverige har i stort sett lika rättigheter, oavsett etnokulturell bakgrund (Schierup m.fl. 2006 se Dahlstedt m.fl. 2017). Forskning har visat att denna beskrivning av ett jämlikt och inkluderat svenskt samhälle har blivit utmanat framförallt i frågor som rör internationell migration och inkludering av migranter (Dahlstedt m.fl. 2017). Detta tyder på att det finns flera aspekter att arbeta med för att bli bättre och att det finns motsägelsefulla delar i svenska medborgarskapets villkor (Dahlstedt m.fl. 2017).

Migranter kommer till Sverige av många olika anledningar, vid olika tidpunkter i livet och från olika sociala situationer och många olika länder (Socialstyrelsen, 2009). Den som sedan ansökt om asyl kallas asylsökande fram till att svenska myndigheter har behandlat personens ansökan. Social utsatthet och diskriminering är de främsta orsakerna i Sverige till ohälsa hos befolkningen med utländsk bakgrund (Socialstyrelsen, 2009).

Ålund och Schierup beskrev under tidigt 1990-tal, att även om det finns ambitioner att inkludera migranter till medlemmar i den svenska samhällsgemenskapen och för att migranter skall ha samma rättigheter som infödda svenska medborgare, så håller inte de villkor i samhället för att inkludera migranter till dessa ambitioner (Ålund & Schierup 1991 se Dahlstedt m.fl. 2017). Många människor som tillhör denna grupp av migranter, anser inte att dem blir bemötta som fullt tillhörande, utan istället som främmande inslag i svensk samhällsgemenskap. Många anser att dem inte har samma rättigheter och möjlighet att utnyttja sina rättigheter som medborgare. Vetenskapliga studier har kunnat identifiera spänningar i ambitioner och villkor i tre olika dimensioner av medborgliga rättigheter. Det första är rättsväsende, det andra politiskt och det tredje är skolväsende, arbets- och bostadsmarknad som innefattar sociala rättigheter. Dock har lagstiftning om asyl och inkludering i samhället fått mer uppmärksamhet i nutid (Wimark & Hedlund, 2017).

2.2 Sexuell hälsa

Riksdagen beslutade år 2003 om en ny folkhälsopolitik i Sverige (Socialstyrelsen, 2009). Två av dessa mål berör ämnet sexuell och reproduktiv hälsa. Dessa är; målområde 7, ”gott skydd mot smittspridning” och ”målområde 8, ” trygg och säker sexualitet och god reproduktiv hälsa” (Socialstyrelsen, 2009, s. 262). Begreppet sexuell hälsa består av både positiva aspekter av sexualitet och negativa aspekter, som exempelvis oönskade graviditeter. Statens folkhälsoinstitut har valt att utveckla tre bestämningsfaktorer som skall kunna mäta dessa områden som nämndes ovan. Vad gäller flera andra viktiga områden finns det inga bestämningsfaktorer som kan mätas och därför saknas regelbunden statistik, där sexuellt välbefinnande är ett exempel. Dock har det gjorts två större befolkningsbaserade sexualvaneundersökningar i Sverige, en år 1967 och en år 1996. Olika aktörer har även genomfört ett antal lokala studier. Folkhälsoinstitutets sammanställning ”ungdomar och sexualitet”, omfattar över 80 olika studier under åren 2000 till 2005 (Socialstyrelsen, 2009, s. 263). I en sexualvaneundersökning som gjordes år 1996 svarade en övervägande del av både kvinnor och män att det är viktigt, på frågan ”hur viktig är sexualiteten i ditt liv?”. Endast 10 % av kvinnorna och 4 % av männen svarade att det var mindre viktigt (Socialstyrelsen, 2009, s. 279).

Ett område som har blivit aktuellt i samhället är bland annat hur kunskapsläget ser ut hos gruppen nyanlända kopplat till sexuell hälsa (Wimark & Hedlund, 2017). Begreppet sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) omfattar en människas hela livscykel och detta gäller alla människors samlevnad, relationer och livskvalitet (Flodström, 2012). Detta handlar om att man har rätt som människa att bestämma över sin egen kropp och sexualitet. Den innefattar även aspekterna om att människor skall ha lika tillgång till kunskap, rådgivning om sexualitet, skydd mot exempelvis hiv och andra könssjukdomar, tillgång till preventivmedel och säker abort. Begreppet SRHR innefattar även frihet från sexuellt och annat könsrelaterat våld (Flodström, 2012). Studier som gjorts inom folkhälsoområdet, SRHR har visat att utrikesfödda människor har högre prevalens av aborter än svenskfödda (Flodström, 2012). Det

har även framkommit att kvinnor som är utrikesfödda har sämre erfarenhet av preventivmedelsanvändning (Flodström, 2012).

Nationell och internationell forskning antyder att det finns en bristande kunskap hos utrikesfödda, när det gäller information om vård inom området SRHR (Flodström, 2012). Detta kan leda till sämre sexuell hälsa och detta kan ge allvarliga konsekvenser, både psykiska och fysiska. Tillgång till information om sex och samlevnad är värdefull för migrationsgrupper ur flera olika perspektiv, bland annat vad gäller rätten till sexuell hälsa och mänskliga rättigheter (Flodström, 2012).

Det fastställdes att varje människa har rätt till bästa möjliga sexuella och reproduktiva hälsa och att detta är en mänsklig rättighet vid FN:s befolkningskonferens 1994. Det innebär exempelvis att länders regeringar skall avsätta resurser för att gynna en god informationsspridning och erbjuda de upplysningar och tjänster som krävs för att uppnå en god sexuell hälsa (UD, 2006).

2.3 Nyanlända ungdomar

Att vara nyanländ definieras som en person som har varit bosatt utomlands men som numera är bosatt i Sverige eller skall anses vara bosatt här och som påbörjat sin utbildning här, efter höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år (Regeringens proposition 2014/15:45, 2014). En ungdoms hälsa utvecklas framförallt när individen befinner sig i brytningen mellan barndomen och vuxenlivet, i åldern 16 – 24 år (Socialstyrelsen, 2009). När det gäller barn och ungdomar används begreppet ”nyanländ” i samband med utbildning (Regeringens proposition 2014/15:45, 2014). Aktörerna i denna studie möter ungdomar i åldrarna 13 – 25 år.

Regeringens förslag är även att uttrycket ”nyanlända ungdomar” skall användas i bestämmelser om introduktionsprogrammet språkinstruktionen som finns på gymnasieskolor (Regeringens proposition 2014/15:45, 2014). En nyanländ elev eller ungdom är alltså en person som nu bor i Sverige eller har påbörjat en utbildning här (Regeringens proposition 2014/15:45, 2014). En person som är nyanländ är mottagen i någon kommun i Sverige och har beviljats uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl (Migrationsverket, 2016). Så länge personen i fråga omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år, räknas personen som nyanländ (Migrationsverket, 2016).

Som exempel kan nämnas att det finns forskning som tyder på att ungdomspopulationen i åldrarna 15 år till 29 år är minst 10 % muslimer i Belgien och Bulgarien (Pew Research Center 2016 se Turner 2016). År 2030 beräknas exempelvis ungdomspopulationen i Tyskland vara minst 10 % muslimer och vidare 2040 kommer även Österrike, Frankrike, Nederländerna och Sverige ha motsvarande siffror (Pew Research Center 2016 se Turner 2016). Det är dock viktigt i sammanhanget att betona att varken gruppen unga muslimer eller nyanlända ungdomar mer generellt inte är en homogen grupp. Därför står sexual health promotion organisation (SHPO) inför utmaningen att tillhandahålla information om sexuell hälsa som

skall ta hänsyn till många olika ungdomars bakgrund och identiteter. Personer som arbetar inom SHPO har ett ansvar att öka unga muslimers men även andra minoriteter deltagande inom ämnet för att upprätthålla dessa unga människors mänskliga rättigheter och jämställdhet. Forskning från Storbritannien visar att unga brittiska muslimer beskriver rädsla för att få tillgång till vanliga tjänster inom området (Muslim Youth Helpline 2010 se Turner 2016). Om muslimer eller andra grupper inte deltar i SHPO är det svårt att få kunskap om exempelvis jämställdheten och framgång i deltagande. Forskning visar även att inkludering och mångfald ”kräver förutsättningar och strukturer som placerar majoritets/minoritetsrelationer på helt nya fundament och som ger nya skydd mot framväxten av etniska hierarkier och de vidhängande utbredda metoderna för” (Szalai 2011 se Turner 2016).

Förändring inom området kräver alltså strategisk planering av institutioner och på samhällsnivå för att kunna minska ojämlikheten i hälsa och för att nyanlända skall få tillgång till vanliga tjänster inom området (Rudiger och Spencer 2003 se Turner 2016). Det är viktigt att de som jobbar inom detta ser till att ungdomarna deltar i serviceutvecklingen och kan vara avgörande för utvecklingen av god sexuell hälsa hos ungdomarna (Turner, 2016).

2.4 Problemformulering

Utifrån aspekten att det ofta är skillnader i kunskap om sex och samlevnad bland olika grupper i samhället, gör att informationsdelning och undervisning om ämnet viktigt och relevant att undersöka ur olika perspektiv. Med dessa skillnader i åtanke är det angeläget att undersöka hur Sverige idag arbetar med sex- och samlevnadsupplysning i mötet med nyanlända ungdomar. Barn och ungdomar i Sverige får information om sexuell och reproduktiv hälsa och rättighetsutbildning i skolan (SNAE 2014 se Svensson m.fl. 2017). Trots detta har kvalitativa studier kunnat redovisa att det sällan har undersökts hur hälsokunskapen ser ut bland nyanlända ungdomar inom detta område (Svensson m.fl. 2017). Strategier bör vara anpassade för att möta specifika grupper och dess hälsobehov (Kingori m.fl. 2016), och hur aktörer arbetar idag i mötet med nyanlända ungdomar samt möjligheter och utmaningar i arbetet är relativt utforskat. Kunskap om sexuell hälsa är en viktig faktor för ungdomar och unga vuxna när det kommer till förebyggandet av sexuellt överförbara sjukdomar och upprätthållandet av en god sexuell hälsa hos vuxna (Kingori m.fl. 2016). Åldern 15–24 år är en tid då personer är särskilt utsatta för sämre sexuell hälsa (Kingori m.fl. 2016).

Därför tillfrågades åtta olika aktörer som arbetar med att ge sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar i Västsverige om de ville intervjuas om ämnet. Målgruppen i denna studie är aktörer från olika verksamheter som arbetar med sex- och samlevnadsupplysning riktad till nyanlända ungdomar.

3 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka och beskriva hur några aktörer i samhället arbetar med sex- och samlevnadsupplysning i mötet med nyanlända ungdomar. Vidare är ett delsyfte att undersöka eventuella skillnader eller likheter mellan de olika aktörerna sätt att arbeta med sex- och samlevnadsupplysning.

3.1 Frågeställningar

- Hur beskriver aktörerna arbetet med sex- och samlevnadsupplysning i mötet med nyanlända ungdomar?
- Hur uppfattar aktörerna att behovet av sex- och samlevnadsupplysning ser ut bland nyanlända ungdomar?
- Finns det några skillnader avseende hur man arbetar med sex- och samlevnadsupplysning hos de olika aktörerna? I så fall, vilka skillnader?

4 Tidigare forskning

4.1 Sexuell hälsa och nyanlända ungdomar

Arbete som är primärpreventivt riktas till allmänheten och till större grupper, vilket kan handla om exempelvis sex- och samlevnadsarbete i skolor eller andra typer av upplysningskampanjer till en bredare allmänhet (Socialstyrelsen, 2009). Sekundärpreventivt arbete är aktuellt då det finns problem som har identifierats inom området och dessa arbeten handlar om att upptäcka problem i ett tidigt stadium, behandla och ge råd. Förebyggande arbete kan även handla om hälsofrämjande insatser och detta innebär att skapa förutsättningar för hälsosamma levnadsvanor. Hälsofrämjande insatser kan påverka att skapa en god självkänsla, kunna kommunicera inom området och kunna bedöma hälsorisker som är grunden för den sexuella hälsan. Detta kan handla om aktiviteter där det finns ett syfte att stärka en grupp ungdomar och exempelvis ge individer grundkunskap i hur man skyddar sig (Socialstyrelsen, 2009). Socialstyrelsen har tagit fram en kunskapsöversikt inom området, baserad på internationell forskning som visar att det är möjligt att påverka ungdomars sexuella risktagande. Rapporten redovisar även att skolan är den mest centrala arenan för detta primärpreventiva arbete och att insatser blir mer effektiva om olika aktörer samverkar lokalt. I slutsatsen gällande hur insatserna skall formas riktade till ungdomar beskrivs bland annat att det är viktigt att ta hänsyn till den pågående förändringen mot alltmer liberala sexualvanor (Socialstyrelsen, 2009). Det står även att det är viktigt att bygga långsiktiga, hållbara strukturer för arbetet, som exempelvis läroplaner i skolor och stabila samarbetsformer med andra aktörer. Metoder som främjar god sexuell hälsa har exempelvis varit dialog, reflektion och viss form av samtalsmetodik (Socialstyrelsen, 2009).

Det har även visats en ökning av ohälsa överlag hos framförallt ungdomar de senaste åren (Socialstyrelsen, 2009). Det finns flera vetenskapliga studier som visat att olika migrantgrupper har sämre hälsa jämfört med inrikes födda av befolkningen i flera länder (Socialstyrelsen, 2009). Det finns därför olika insatser för att främja denna grupps hälsa och förebygga sjukdom, alltså speciellt riktad till olika migrantgrupper. När det kommer till barn innebär detta exempelvis meningsfulla aktiviteter som förskola. När det gäller vuxna handlar detta om utbildning som innefattar möjligheter att förvärvsarbeta (Socialstyrelsen, 2009).

FN:s befolkningskonferens i Kairo 1994 är ett exempel där det framkom att sexuell och reproduktiv hälsa har inverkan på en individs personliga relationer, sexuella aktiviteter och för en individs hela livscykel (UD, 2006). Denna konferens bidrog till nytänkande inom detta område vilket ledde till att "Kairoprogrammet" skapades och betonade bland annat vikten av jämställdhet mellan kvinnor och män. Kairoprogrammet innefattar sexuell och reproduktiv hälsa och även psykisk hälsa. På konferensen framkom det även att det finns brist på kunskap, makt och brist på sexuell och reproduktiv hälsosjukvård och detta är skadligt för individer i samhället. Därför beslöts det att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) skall ingå i begreppet reproduktiv hälsa (Flodström, 2012). Om man ser till Sverige har man dock valt att skilja på dessa begrepp, på grund att man vill tydliggöra att sexuell hälsa även innefattar sexualitet som inte endast påvisat att föda barn. SRHR som begrepp innefattar en individs hela livscykel (Flodström, 2012). Detta handlar även om rätten för människor att bestämma över sin egen kropp och sexualitet. Människor skall ha samma rätt till kunskap och rådgivning om sexualitet, skydd mot exempelvis hiv och andra könssjukdomar, tillgång till preventivmedel och säker abort. SRHR innefattar även frihet från sexuellt och annat könsrelaterat våld (Flodström, 2012).

Kairoprogrammet tar även upp att migrantkvinnor löper större risk för sämre sexuell och reproduktiv hälsa (ICPD 1995 se Svensson m.fl. 2017). Detta kan förklaras med att det finns en bristande kunskap hos migrantkvinnor inom området, begränsad kunskap om exempelvis preventivmedel (Svensson m.fl. 2017). Nyanlända kvinnor har också beskrivit en begränsad eller frånvaro av utbildning i skolan inom sex- och samlevnadsupplysning i sina hemländer (Flodström 2012). Inom många kulturer anses sexuell hälsa förknippas med skam och tabu (Svensson m.fl. 2017). Särskilt svårt och känsligt kan det vara att diskutera om sexualitet och relaterade problem för kvinnor när män är närvarande. Detta kan i sin tur även begränsa tillgången till information och tjänster då det kan lämna utrymme för missförstånd (Svensson m.fl. 2017).

När nyanlända kommer till Sverige är inte hälsoundervisning obligatorisk vad gäller till exempel reproduktiva hälsokunskaper (Flodström 2012). Men ett exempel är ett projekt som heter "Impact of Multicultural Health Advisors" (IMHA) som påbörjades år 2007 med syfte att utvärdera vilka effekter olika insatser av internationella hälsokommunikatörers och samhällskommunikatörers arbete i Sverige hade. Genom studier har det visats att inom området migration och hälsa rapporteras det att utrikesfödda personer generellt har en sämre hälsa än svenskfödda personer. Detta projekt gav resultat som pekar på att nyanlända personer generellt har begränsade kunskaper om SRHR och att migration medför kunskapsluckor på området SRHR (Flodström, 2012).

Nyanlända i Sverige har visat sig ha sämre sexuell och reproduktiv hälsa jämfört med resterande befolkningen (Svensson m.fl. 2017). År 2012 inleddes en informations-spridning av sexuell och reproduktiv hälso- och rättighetsinformation till nyanlända i Region Skåne. De hälsokommunikatörer som levererar programmet är själva migranter och har en bakgrund inom exempelvis hälso- och sjukvården (Svensson m.fl. 2017). Det ges ut ett träningsprogram under tre veckor med bland annat information om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter sedan 2012, genom ett projekt som heter ”HIV/STI-förebyggande utifrån ett migrerande perspektiv” (Flodström 2012). Denna utbildning innefattade tre områden, kvinnors hälsa, människors hälsa och HIV/STI. Många nyanlända har med sig begränsad sexuell hälsoutbildning från hemländerna och ofta en avbruten skolgång på grund av flykt/migration vilket har resulterat i bland annat begränsade läkarundersökningar (McMichael and Gifford 2010 se Flodström 2012). Nyanlända har ofta en uppfattning om att sexuell hälsa i regel handlar om HIV-överföring och reproduktion, vilket i sin tur utelämnat rättighetsaspekter inom området sexuell hälsa (McMichael and Gifford 2010 se Flodström 2012). Det är viktigt att påpeka att nyanlända individer är en heterogen grupp. Världshälsoorganisationens begrepp ”hälsokompetens” inom sexuell hälsa handlar om att individen skall få tillgång till, förstå och kunna använda sig av information på ett sätt som främjar och vidmakthåller god hälsa (Flodström 2012). Dock har det ifrågasatts om det är rätt att förmedla denna information och sex- och samlevnadsupplysning i grupper där både kvinnor och män ingår. Resultatet i denna studie visade att grundläggande information inom området sexuell- och reproduktiv hälsa samt rättigheter troligtvis bäst förmedlas i grupper uppdelade efter kön (Svensson m.fl. 2017).

Många menar dock att sexualpolitiken i Sverige och den utveckling som sker i samhället är dubbelsidig. Vetenskapliga studier har identifierat spänningar i ambitioner och villkor i tre olika dimensioner av medborgliga rättigheter (Wimark & Hedlund, 2017). Det första är rättsväsende, det andra politiskt och det tredje är skolväsende, arbets- och bostadsmarknad, som faller in under sociala rättigheter. Dock har lagstiftning om asyl och inkludering i samhället fått mer uppmärksamhet i nutid (Wimark & Hedlund, 2017).

Det har skapats en internationell innovationsfond för att uppmuntra utvecklingen inom området könsrätt samt SRHR. Denna fond uppgick till 26 miljoner euro och har resulterat i 80 projekt världen över som skall driva civila samhällsorganisationer (Sawade, 2014). Med inriktning mot att uppnå universell tillgång till grundutbildning inom området sexuell hälsa för bland annat främja jämställdhet för kvinnor och förbättra männens hälsa för att bekämpa bland annat HIV. Detta arbete är viktigt för framförallt ungdomar att kunna förverkliga sina drömmar och för att få tillgång till utbildning, men framförallt att dessa ungdomar lär sig om sina egna kroppar och inser deras SRHR (Sawade, 2014).

Studier har också visat att nyanlända har lägre tillgång till allmän information om SRH-tjänster jämfört med andra EU-medborgare. Trots detta ovan, ignoreras ofta dessa ämnen i EU och denna studie visar att det inte finns ett övergripande rättighetsbaserat tillvägagångsätt i politiken som ser till nyanländas SRH (Keygnaert m.fl. 2014). Alla europeiska länder har organisationer som är lagstadgade eller välgörande för att ge information till unga människor och ungdomar om sexualitet och denna information skall vara baserad på vetenskapliga bevis

(WHO, 2015 se Turner, 2016). Denna information skall innehålla information om olika typer av relationer, sexuella metoder, medicinsk-, social- och vetenskaplig information inom ämnet sexuell hälsa. Verksamheter som exempelvis ungdomsmottagningen, ägnar sig åt att stödja ungdomar då deras sexuella beteende är formligt samt att denna grupp har störst risk för exempelvis oplanerad graviditet (MacDonald et al., 2011 se Turner, 2016). Utmärkande för dessa organisationer är att de har en rättighetsbaserad inställning till sexuell hälsa och är engagerade i områden som rör jämlikhet och icke-diskriminering (Villa-Torres och Svanemyr 2015 se Turner, 2016). De står även för unga människors rätt att delta och ta egna beslut om sin egen kropp. Det har visat sig att det finns en stigmatisering kring samtal om till exempel om sex- och samlevnadsfrågor inom familjen. Unga muslimer upplever att deras sexuella relationer skall hållas för sig själva vilket ökar risken för sexuell ohälsa, vilket kan innebära särskilda utmaningar för de aktörer som möter denna grupp i arbetet med frågorna (Turner, 2016).

Vissa forskare menar att när det kommer till informationskällor som exempelvis föräldrar till nyanlända ungdomar, att inte möjligheten finns på samma sätt att prata med exempelvis sina föräldrar om ämnet (Kingori m.fl. 2016). Vidare kan det även finnas kulturella och religiösa hinder som ger utmaningar inom sexuell hälsa utbildning och tjänster (Kingori m.fl. 2016). Det kan även poängteras att deltagande från Somalia, Nigeria, Ghana, Sudan, Liberia och Sierra Leone rapporterade att det fanns kulturella hinder som motade dem att diskutera öppet inom ämnet. I likhet med Kingoris studie (2016) framkom i föreliggande studie att språkbarriärer kan vara ett hinder som påverkade kommunikationen, och att ungdomar föredrar att diskutera ämnet med vänner i samma åldersgrupp istället (Kingori m.fl. 2016). Sexuell hälsa kan förklaras som ett samspel mellan flera faktorer som till exempel sociala normer, attityder och sexuellt beteende (WHO 2016 se Kingori m.fl. 2016). När det kommer till sexuell hälsa har flera hinder identifierats. Ett av dessa är att ungdomar är mindre engagerade i sexuell hälsa vilket kan bero på stigmatisering av eller negativa uppfattningar om ämnet. Andra hinder har beskrivits beror på otillräcklig tillgång till hälsovårdstjänster, vilket i sin tur kan bero på de konsekvenser som språkbarriärer, stigmatisering och bristande läskunnighet bär med sig (Kingori m.fl., 2016). Dessa faktorer kräver samordnade insatser för att hanteras och de som arbetar med frågorna bör ha i åtanke att nyanlända ungdomar är präglade av sina föräldrars tidigare kultur (Kingori m.fl. 2016). Unga vuxna och ungdomar står exempelvis för hälften av de sexuellt överförbara sjukdomarna som finns i USA (CDC 2014 se Kingori m.fl. 2016). Detta tyder på att det finns ett behov av att undersöka sexuell hälsa och hur sex- och samlevnadsupplysning till unga vuxna och ungdomar ser ut (Kingori m.fl. 2016).

Turner (2016) har studerat organisationer som arbetar främjande för sexuell hälsa (SHPO) i Europa, och bland annat undersökt om unga muslimer är mindre villiga att delta i dessa organisationer än icke-muslimska grupper. Att vara aktivt deltagande är en grundläggande princip för ett hälsofrämjande hos individen, dock är deltagande ett komplext fenomen (Turner, 2016). Här kan stödjande effektivitet och deltagande ingå i en strategi för att hantera ett hälsoproblem och hjälpa organisationen att identifiera faktorer som är relevanta för hälsofrämjande inom SHPO (Turner, 2016). Det är även relevant att anpassa diskussionen så

att den sker på ett hälsofrämjande sätt för etniska minoriteter. Turners (2016) studie visade på att unga muslimer står inför komplicerade utmaningar i sin sexuella utveckling. Studien visade också att denna grupp ungdomar har samma problem och oro över sin sexualitet som gruppen ungdomar generellt har (Turner, 2016).

4.2 Teoretisk ram

4.2.1 Paulo Freire

Pedagogen Paulo Freire skrev boken ”Pedagogik för förtryckta” och förespråkar en pedagogik som baseras på en ny relation mellan lärare, elev och samhälle. Hans pedagogik sägs vara en av de grundläggande pelarna för kritisk pedagogik och från hans egna erfarenheter skriver han till de som han kallar ”de förtryckta” (Freire, 1996). Freire förklarar den klassiska synen på pedagogiken som en ”bankmodell” och han beskriver det som att man behandlar elever som ett tomt kärl, som ska fyllas med kunskap, men är kritisk om det fungerar i praktik. Istället förespråkar han att man istället ska göra eleven mer delaktig i undervisningen, att elever skall vara deltagare och på detta sätt för dem kunskap (Freire, 1996). Med denna metafor ”bankmodell” menar han att elever ses som tomma bankkonton, som sedan lärare bidrar till att fylla. Han menar att elever och lärare ska samarbeta i undervisningen för bästa resultat.

Enligt Freire är frihet ett resultat av praktiken, att det i praktiken uppstår en balans mellan önskan och verklighet. Eller att en förtryckare och den förtryckte, de båda måste ändra beteende för förändring. Han menar att ansvaret ligger hos både den som är förtryckt och den som förtrycker, att inse hur situationen ser ut och utifrån det ändra det tillsammans. Men ansvaret ligger mest hos den som är förtryckare, eftersom det är det beteendet som måste arbetas på först. Freire anser att det bör finnas ett mer ömsesidigt förhållande mellan utbildning och undervisning. Att människor bör se utbildning som att människor vill lära sig mer om något och med denna mer humana inställning till utbildning, anser Freire att människor då också bör tillåta sig själva att bli medvetna om sin strävan efter att bli mer ”bildad” (Freire, 1996).

Det kan vara ett exempel enligt Freire, att genom utbildning kunna forma en person i samhället, som hon eller han önskar. Han förklarar även hur människor tar till ord för att uttrycka sig och vilken påverkan det har. Exempelvis nämner han att det inte finns några sanna ord, som inte är detsamma i praktiken. Freire menar att med samarbete, hjälp av varandra, enighet bland människor, organisation och kulturella frågor i samhället, kommer människan nå detta mål (Freire, 1996). Kritiskt medvetande fokuserar på att uppnå en fördjupad förståelse av världen. En noggrann analys av lärare och studenters relation ger en annan syn på själva relationen, en mer berättande karaktär. I denna relation är läraren ett berättande ämne och studenten ett lyssnande objekt. Denna dialog kan inte existera utan ödmjukhet och mötet mellan lärare och student riktar sig mot den gemensamma uppgiften att lära och agera (Freire, 1996). ”Dialogmannen” är kritisk och vet att även om människor har makten att skapa och förändra, kan en konkret situation av utanförskap ge en försämrad livssituation för individer vid användning av denna makt. En dialog kan inte existera om de

deltagande inte engagera sig och har ett kritiskt tänkande. Tänkande som urskiljer en solidaritet mellan världen och människorna, som inte lämnar utrymme för delad uppfattning mellan dem. Människor är medvetna om sig själva och därmed en del av världen, eftersom de är medvetna varelser. Genom det ökade medvetandet på sig själva och världen ger det i sin tur delaktighet och empowerment, även social jämlikhet och rättvisa. När människor saknar en kritisk förståelse för deras verklighet och ej förstår de delar som samspelar i frågorna, kan de ej förstå sig på verkligheten fullt ut (Freire, 1996).

4.2.2 Empowerment

Empowerment förstås i denna studie som ”etablering av motmakt” (Askheim & Starrin, 2007 s. 19). Utifrån detta perspektiv av empowerment läggs störst tyngd på sambandet mellan den enskilde individens livssituation och de samhälleliga förhållandena. Utgångspunkten är att stärka både individerna och grupperna på ett sådant sätt så dem får kraft att ändra dem villkor som gör att dem befinner sig i en svag och maktlös position. Det handlar även om att få igång processer, aktiviteter som kan förstärka deras självkontroll. Vilket då förhoppningsvis ger människor större självförtroende, bättre självbild, mer kunskap och färdigheter (Askheim & Starrin, 2007).

Samtidigt utgår man från att den enskilde individens position i samhällsstrukturen inte är given utan istället ett resultat på vad människan skapat genom historiska processer. De bestämmer i sin tur vilken grad av makt eller kontroll individen skall ha över sitt liv. Även graden av maktlöshet, men dessa förhållanden är skapta av människan, vilket då gör det möjligt att ändra på dessa förhållanden. En central del inom denna inriktning av empowerment är att skapa medvetenhet hos individen om sambandet mellan individens egen livssituation och även yttre samhälleliga förhållanden (Askheim & Starrin, 2007). Det är även viktigt att framföra att man inte är ensam om att dela dessa problem, att man som individ inte är ensam. Paulo Freire är en viktig inspirationskälla inom denna empowerment-tradition. Medvetandegörandet blev ett centralt begrepp, definierat som ”undervisning i att uppfatta sociala, politiska och ekonomiska motsättningar och att bekämpa de sidor av förtrycket som skapar förtryck” (Askheim & Starrin, 2007 s. 21).

Övertygelsen att de förtryckta själva måste kämpa för sin frigörelse är ett resultat av medvetandegörandet. Empowerment handlar om att hitta och utveckla de kapaciteter och resurser som varje individ har. Resultatet av egenmakt, empowerment, är specifikt för varje individ och grupp. Gemensamt har dem ett mål liknande Ottawa Charter definition av health promotion, att folk som är engagerade eller delaktiga i empowerment process får mer kontroll över viktiga beslut och dess sociala liv/struktur som de påverkas av i deras liv (Laverack, 2004). De alla beskriver processer som ökar livskvaliteten hos människor som ingår i gemenskapen på något sätt, individuellt eller i grupp (Laverack, 2004).

4.2.3 John Dewey & lärande

Deweys (1999) filosofi säger att man lär sig av praktik, ”learning by doing”, vilket är det sätt han ser på exempelvis samhället och skolans lärandeprocess. Med detta menar han att skolan och utbildning har en central roll för demokrati, vikten av att kommunicera och att människan sedan lär sig av sina erfarenheter (Dewey, 1999 s.26). Han hävdar att det bör finnas grundläggande och kontinuerliga former för utbildning i skolan. Med rätt metoder i rätt sammanhang har kommunikation en gemensam påverkan och även att socialt arrangemang bidrar till ett givande pedagogiskt verkande. Enligt Dewey är utbildning en vårdande, fostrande och bildande process, exempelvis ska vi undersöka hur en social grupp kan fostra sina medlemmar (Dewey, 1999). Dewey anser att en av de viktigaste punkterna i utbildningsprocessen är att vuxna medvetet styr de unga människornas utbildning, genom att kontrollera den miljö de är i. Men skolan ska inte fostra människor, men indirekt bidra till goda miljöer för människor. Men uppfattningen av processen och dess pedagogiska mål, är att ge kapacitet för den fortsatta utbildningen hos en person. Dewey tar upp en teori som blir mycket populär som kallas ”formalbildning” (Dewey, 1999, s. 100). Med denna teori menar han att undervisningen bör vara anpassad efter bestämda presentationsförmågor. Exempelvis ska en utbildad person kunna utföra saker som är viktiga för denna person, på ett bättre sätt än om han inte var utbildad. Med detta menar Dewey specifikt ordet ”bättre”, förklarar han genom lättare, effektivare och exempelvis snabbare. Då blir detta ett resultat av utbildningen, som utbildningen utvecklade (Dewey, 1999, s.100).

Dewey skriver om hur man kan förklara vissa attityder, exempelvis deltagande och intresse. Med dessa två utgångspunkter menar han att det är möjligt att se om en person är kopplad till olika möjligheter. Hur det eventuellt kommer att påverka personen som frågan berör, beroende på personens förväntningar eller hur personen agerar på olika saker. Han menar alltså att personens intresse, mål, deltagande och avsikt, hör ihop (Dewey, 1999). Sedan vilka mål en person vill nå påverkar exempelvis vilket syfte personen har med sig, vilket sedan ger ett resultat i slutändan. Dewey (1999) menar även att intresse och disciplin är två faktorer som spelar in och specifikt till målinriktat arbete hos en person.

Han menar att utbildningsteorin bevisar att medvetandet hos en person, är detsamma som intelligens eller målmedvetet engagemang. Att utveckla en händelse i exempelvis skolan, en miljö som kan framkalla sådan aktivitet och målmedvetet engagemang hos en person (Dewey, 1999). Men de menar även att utbildningsteorin och dess betydelse kan ge dubbla budskap, eftersom teorin även skyddar människor från uppfattningen att något är isolerat och oberoende. Det kan även bidra att människor exempelvis uppfattar något identiskt, med tankar och principer vilket bidrar till att man som person kan hindra sig till kontinuerlig målmedvetenhet. Vikten av att kommunicera och att människan sedan lär sig av sina erfarenheter, utbildning ska leda till delaktighet och social medvetenhet (Dewey, 1999).

Miljön omkring, som en helhet eller sammanhang kan påverka en persons hälsa i olika riktningar utifrån de villkor som miljön erbjuder (Dewey, 1999). Omgivningens inverkan på

unga människor är viktig och kan framkalla en bestämd respons hos dem (Dewey 1999). Utifrån studiens valda område anses dessa tre teoretiska ingångar högst relevanta för studiens område. Miljön kan även förklaras som de villkor som hindrar eller gynnar, stimulerar eller hämmar en persons karaktärsdrag och handlingsmönster. Den sociala miljön fostrar unga människor i samhället och det består av aktiviteter bland medmänniskor, därför är det viktigt att se hur de yttre handlingsmönstren i samhället formas (Dewey, 1999).

Lärande har i stor utsträckning kopplats ihop med en ”innötning” av kunskap, som ofta är fallet i skolans värld. Men istället för denna syn på lärande med vikt på överföring av kunskap från en individ till en annan genom en utbildningsprocess, har dagens forskning visat vikten av kontexten där individer och verksamheter förekommer (Dewey 1999; Ellström & Hultman, 2014). Detta innebär att kontexten för lärande och kunskaper går hand i hand och är svårt att särskilja från utvecklingen av individens sätt att delta och fungera inom ramen av verksamheten (Ellström & Hultman, 2014).

5 Metod

5.1 Kvalitativ metod

Kvalitativ forskning innebär att forskaren beskriver verkligheten genom ord, i form av exempelvis inspelningar, intervjuer, beskrivningar och observerade händelser (Fejes & Thornberg, 2009). Denna metod kan definieras som en process där forskaren systematiskt undersöker och arrangerar sitt datamaterial. Analysen av kvalitativa data har fyra vägledande principer, den första är analysen av data och de slutsatser som forskningen ger resultat i. Den andra är att forskarens förklaring av den data man skall analysera och här krävs det mycket noggrann läsning av den insamlade data. Det är alltså viktigt att lyfta att meningen i kvalitativa data alltid innehåller en tolkningsprocess där, forskaren aktivt skapar mening ur sina data. Den tredje principen innebär att forskaren skall undvika att föra in fördomar i sin analys av data, detta kan gälla exempelvis personliga fördomar. Fjärde principen anger att analysen av data skall innefatta en repetitiv process. Vilket innebär att utvecklingen av teorier och begrepp skall grunda sig i processen som ständigt skall röra sig mellan jämförelsen i den empiriska data med de koder, kategorier och begrepp som man använder. Analysen sedan inom kvalitativa data innefattar fem steg. Dessa är förberedelse av data, förtrogenhet med data, tolkning av data (koder, kategorier), verifiering av data och presentation av data (Fejes & Thornberg, 2009).

5.2 Tillämpning

Till denna kvalitativa studie har intervjuer valts som datainsamlingsmetod, eftersom intervjuer förhoppningsvis kan ge en både bred och djup bild av verksamheterna som arbetar med sex- och samlevnadsupplysning. Genom intervjuer är förhoppningen att man även får information om vad nyanlända ungdomar brukar fråga om när dem besöker de olika aktörerna och få mer information om hur aktörerna arbetar i sin dagliga verksamhet, samt eventuellt få en

uppfattning om hur personalens tankar är om hur arbetet bedrivs och eventuellt se likheter och skillnader i aktörernas arbete. Intervjuer är en lämplig metod då man som forskare vill få insikt i människors åsikter, uppfattningar och erfarenheter (Denscombe, 2009 s. 232).

Till detta arbete har en induktiv ansats valts, vilket innebär att forskaren har en förutsättningslös inställning till analysen av texten (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008). En sådan här text kan exempelvis vara en analys och text baserat på människors berättelser om ett fenomen, där man som forskare inte vet svaren i förväg.

5.3 Urval

Eftersom bakgrunden till undersökningstemat var känt sedan innan användes ett subjektivt urval där informanter medvetet valdes ut av forskaren eftersom informanterna ansågs vara lämpligast och ge mest värdefull data (Denscombe, 2009). Genom mejlkonversation inkluderades ytterligare två informanter i ett slags snöbollsurval där redan kontaktade informanter gav förslag på fler personer att inkludera i urvalet eftersom de kunde tänkas ge relevant data. Totalt tillfrågades nio personer till att delta där endast en person avböjde att delta i undersökningen. Dessa åtta aktörer som valdes ut och deltog i studien kontaktades på grund av att alla jobbade med sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar på olika sätt. Baserat på studiens tre delsyften ansågs det vara en god intention att undersöka de åtta olika aktörernas arbete för att få en inblick från olika infallsvinklar, vilket kan resultera i en bredare uppfattning och förståelse inom arbetet med sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. En variation av informanter kan ge en bredare beskrivning av arbetet eftersom aktörerna möter ungdomarna på väldigt olika sätt, exempelvis genom generell upplysning eller blir uppsökta av enskilda individer för samtal. Därför kontaktades aktörerna nedan och studiens syfte introducerades.

De åtta olika aktörerna som intervjuades till denna studie är:

En som jobbar på Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU) som utbildar informatörer som går ut i skolor och pratar om sex, kropp och relationer med nyanlända ungdomar.

En kurator på ett gymnasium med språkintröduktion, som arbetar med kuratorsuppgifter, alltså prata om problem om alla olika områden kopplat till nyanlända ungdomar.

En skolsköterska som jobbar på ett gymnasium med språkintröduktion och tar hand om 300 nyanlända elever. Deras uppgift är bland annat att ta hand om vaccinationer, ta hand om sjukdomar, graviditeter och har haft grundläggande undervisning till dessa ungdomar om sex och samlevnad.

En lärare som är samordnare för en skola, språkintröduktion och som haft undervisning om sex- och samlevnad till nyanlända ungdomar.

Ungdomsmottagningen, en barnmorska som träffar ungdomar i åldrarna 13 till 25 år som jobbar med individuella möten. Arbetet sker bland annat förebyggande, genom att ge information inom ämnet och främja ungdomars sexuella hälsa.

En kurator på en ungdomsmottagning som arbetar med enskilda besök och samtal om man vill ha någon att prata med, som har som ett prioriterat mål att möta denna grupp nyanlända ungdomar.

En teamledare som arbetar på ett HVB-hem för ensamkommande barn. Arbetar bland annat med att se till att det dagliga arbetet fungerar och sammanställer dokumentation.

Slutligen även med en person på Fältenheten som har en förebyggande del i socialtjänsten. Det är en grupp vuxna människor som arbetar förebyggande på olika arenor. Som jobbar med bland annat uppsökande, mot skolor, fritidsgårdar och ute på staden för att möta ungdomar.

6 Datainsamling

Till detta arbete har kvalitativa intervjuer valts som datainsamlingsmetod. Genom den valda metoden intervjuer ansågs metoden kunna ge en bra överblick över verksamheten och de olika aktörernas arbete. Intervjuer är en lämplig metod om man som forskare vill få en insikt om människors uppfattningar, erfarenheter och åsikter (Denscombe, 2009).

Den valda metoden intervjuer är inom kvalitativ forskning en av de vanligaste. Intervjun kan även innehålla känsliga frågor, då är det viktigt att forskaren använder sig av ett försiktigt och hänsynsfullt tillvägagångssätt när man ställer dessa frågor. Här kan även forskaren få ta del av privilegierad information och detta informationsdjup som intervjuer kan ge erbjuder bäst ”valuta för pengarna” (Denscombe, 2009 s. 233). Intervjuer är en kvalitativ undersökningsmetod där det samlas in information från informanterna, för att sedan sammanställa materialet och analysera det. Dessa data som samlas in och analyseras kallas primärdata (Eliasson, 2010).

Kopplat till intervjuerna i denna studie valdes inspelning som metod för att dokumentera intervjuerna. Detta skall endast göras om tillåtelse ges från den som skall intervjuas och godkänner detta (Eliasson 2010). Här skall forskaren försäkra sig om att ett godkännande har givits av intervjupersonen att det är okej att spela in. Innan intervjun är det bra att ta med både anteckningsblock ifall det ej får spelas in och ett redskap så forskaren kan spela in sin intervju, om man får tillåtelse. Det är även väldigt viktigt att tänka på innan intervjun genomförs att informera den som skall intervjuas om att materialet blir avidentifierat, att inte namn lämnas ut osv. av etiska skäl. Den som intervjuas skall alltså vara avidentifierad och inget skall kopplas till intervjupersonen, som exempelvis arbetsplats, ort och namn. Detta bör man tänka på under intervjun och även efter, när man sammanställer sitt material (Eliasson 2010). Det är även viktigt att intervjuaren får godkännande av respondenten, om intervjun exempelvis skall spelas in. Även att informanten förklarar varför forskaren vill intervjuas, så den skall intervjuas ordentligt förstår vad det handlar om. Intervjuer kan genomföras antingen med en person eller i grupp, men alla intervjuer bör dokumenteras på något sätt. Antingen genom inspelning om tillåtelse ges från den som skall intervjuas eller genom att föra anteckningar under intervjuens gång (Eliasson 2010).

När intervjuguiden gjordes till denna studie granskades frågorna utifrån etiska överväganden och att intervjupersonerna är anonyma. Det är viktigt att etiska normer följs och att se till den viktiga aspekten att identiteten aldrig avslöjas (Denscombe, 2009).

6.1 Tillvägagångssätt

Det första som gjordes kopplat till studien var att granska de olika aktörernas arbete för att få mer bakgrund om verksamheterna. Detta gjordes genom att granska de olika aktörernas arbetsbeskrivningar på respektive hemsidor. Därefter kontaktades aktörerna för att sedan träffa de åtta olika aktörerna var för sig och intervjua dem utifrån studiens syfte och frågeställningar. Detta genomfördes utifrån semistrukturerade intervjuer och en intervjuguide som följdes med frågor om ämnet. Varje intervju varade cirka 50 minuter.

Den semistrukturerade intervjun kan beskrivas att den liknar ett relativt öppet frågeformulär som sedan respondenten besvarar ansikte mot ansikte (Denscombe, 2009). Sedan är intervjuaren inställd på att vara flexibel när det gäller ämnets ordningsföljd och även låta den som intervjuas utveckla sina tankar och idéer mer djupgående än vad kanske intervjuaren tar upp. Svaren är därför öppna och betoningen ligger i den som intervjuas och hans utveckling av sina uppfattningar (Denscombe, 2009).

Det är viktigt att intervjuaren berättar lite bakgrund om det valda ämnet innan själva intervjun påbörjas (Denscombe, 2009). I detta fall är det valda området som sagt hur dessa aktörer bedriver sin verksamhet och hur dem arbetar för att nå ut till nyanlända ungdomar när det kommer till sex och samlevnad.

7 Analys av data

7.1 Kvalitativ innehållsanalys

Kvalitativ innehållsanalys valdes för att analysera data till denna studie och det är en vetenskaplig metod som passar bra för att hantera stora mängder data. Denna metod används för att analysera frekvenser och används exempelvis inom massmedieforskning. Kvalitativ innehållsanalys handlar om att granska och tolka texter som exempelvis utskrifter från intervjuer, och används inom bland annat beteendevetenskap och vårdvetenskap (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008). I en sådan analys arbetar forskaren aktivt med sin data, organiserar den, bryter ned den till hanterbara enheter och söker efter mönster. Dessa skillnader och likheter uttrycks sedan i kategorier och teman på olika nivåer. Tolkning av texten förutsätter att det finns kunskap om det sammanhang studien är genomförd i (Fejes & Thornberg, 2009).

Innehållsansalysens ontologiska och epistemologiska bakgrund är oklar (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008). Ontologi handlar om synen på hur verkligheten är beskaffad och epistemologiska behandlar frågan om vad som är kunskap, varifrån den hämtas. En text som analyseras bör ses i sitt sammanhang, detta innebär att intervjupersonens berättelser bör göras med medvetenhet om deras personliga historia och livsvillkor (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008). Vid studier med kvalitativ ansats som i denna studie, pendlar forskaren mellan närhet och distans. Inom kvalitativ tradition strävas det även efter att forskarens delaktighet skall vara tydlig. Fokus vid kvalitativ innehållsanalys ligger i att beskriva variationer, genom att identifiera skillnader och likheter i sitt textinnehåll.

7.2 Beskrivning av analysen

Det första är förberedelse av data och till denna studie granskades intervjuutskriften, från alla dem åtta intervjuerna som hade spelats in. Dessa inspelade intervjuer transkriberades och analyserades sedan. Det handlade om att skapa förtrogenhet med sin data i steg ett, att forskaren ordentligt bekantade sig med materialet och läste sina transkriberade intervjuer igen och igen, tills materialet blev riktigt bekant (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008).

Här reflekterade forskaren över vad texten huvudsakliga innehåll till studien var och under denna process skrevs intervjuerna ut, detta för att skriva anteckningar i materialet under arbetets gång. Här sorterades det sedan ut de mest betydelsefulla uttalandena från intervjuer, genom att sortera stycken ur texten. Detta steg kallades tolkning av data, där började koder och kategorier synas från insamlad data (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008).

Här kunde forskaren börja se likheter och skillnader i materialet och metodens mest centrala begrepp är; analysenhet, domän, meningsbärande enhet, kondensering, abstraktion, kod, kategori och tema. Dessa begrepp fördes in i ett kodningsschema. En analysenhet skall vara tillräckligt stor för att utgöra en helhet och samtidigt tillräckligt liten för att vara möjlig att hantera i analysprocessen. I föreliggande studie utgjorde de transkriberade intervjuerna i sin helhet studiens analysenhet (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008).

Redan i tidigt skede av analysprocessen när forskaren betraktade analysenheten i sin helhet kunde forskaren se ett mönster som antydde att det skulle mynna ut i två olika domäner, "Arbetsätt" och "Kunskapsläge och behov", men indelningen gjordes i senare skede. Dessa domäner skapades av två delar i intervjuerna som överensstämmer med studiens syfte. En domän är en del av texten som handlar om ett specifikt område och dessa olika domäner utgör en grov struktur. En uppdelning av arbetet som aktörerna utförde och olika upplevelser började synas här, därför kunde två domäner skapas (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008).

Här var det viktigt som forskare att granska meningsenheter i intervjuerna noga, vilket innebär att dessa skall vara en meningsbärande del av texten man skall hitta. De mest centrala delarna i de transkriberade intervjuerna skall forskaren finna, och dessa meningsbärande enheter skall höra ihop med både sitt innehåll och sammanhang (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008). Under analysprocessen gång kondenserades meningsenheterna till mindre stycken och gjorde texten kortare, för att forskaren skulle finna det mest signifikanta i intervjuerna. I detta steg ansåg forskaren att det krävdes mycket planering och arbete för att det mest centrala innehållet bevarades och inget väsentligt försvann. Här innebär det att som forskare kunna abstrahera och detta innebär att här skall forskaren lyfta innehållet till en högre logisk nivå. När forskaren gjorde detta var det viktigt att abstraktionens giltighet hela tiden kontrollerades mot meningsenheterna och den kondenserade texten. Här började koder synas i kodningsschemat. En kod är en meningsenhet som beskriver kortfattat dess innehåll (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008).

Kodningsskapandet innebär att den kondenserade meningsenheten abstraheras. Dessa koder skapade sedan en underkategori och sedan en kategori. En kategori innebär sedan att flera koder utgör en kategori och dessa har ett likande innehåll. Kategorier skall vara uttömmande och ömsesidigt uteslutande. Med detta namnskapande trädde det även fram det mest

betydelsefulla materialet i analysen. Här framkom det skillnader i hur aktörerna arbetar inom detta område. I detta skede och steg var det viktigt som forskare att granska alla stycken igen, för att se om något eventuellt skulle kunna få plats i fler än en kategori (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008). Detta gjordes flera gånger i analysen och forskaren jämförde bland annat dessa, för att se om något stycke rymdes i någon mer kategori.

Efter dessa steg i analysen började ett tema skapas, som är ett sätt att sammanbinda det underliggande innehållet i de sex kategorierna. Ett tema kan definieras som ”den röda tråden” av meningen som återkommer i kategori efter kategori (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008). Kategorierna skulle vara uttömmande och ömsesidigt uteslutande, vilket forskaren ansåg dessa sex kategorier i denna studie var.

Nedan är ett exempel på ett av de sex olika kodningsscheman (se tabell 1), som utförandet i denna analys med citat från de olika aktörerna. På liknande sätt som nedan, har alla sex kategorier bearbetats med ett kodningsschema för varje kategori. Varje kategori och kodningsschema baseras på det material som framkommit ur de åtta intervjuer, med de olika aktörerna som arbetar med sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. Under rubriken resultat visas ett sammanställt resultat av samlade uppfattningar.

Kategorier: Okunskap

Meningsbärande enheter	Kondenserad meningsenhet	Kod	Underkategori	Kategori
”Okunskap bland ungdomarna inom detta område och kunskapsluckorna är stora.”	En okunskap bland dessa ungdomar inom ämnet	Kunskapsluckor	Behövs mer kunskap	Okunskap
”Jag upplever att många har ingen kunskap om detta område. Bl.a. kunskapen om könssjukdomar osv. ”	Upplevelsen att många inte har någon kunskap om detta	Ingen kunskap		
”Jag tror att denna grupp borde få mer information om detta ämne.”	Gruppen borde få mer information om ämnet	Borde få mer information om detta ämne		
”Man behöver förmedla baskunskap, kroppsligt, mentalt och psykiskt. Sexualitet, olika perspektiv. Väldigt spridd kunskap hos ungdomarna”	Viktigt att förmedla baskunskap till denna gruppen Väldig spridd kunskap	Väldigt spridd kunskap hos ungdomarna		
”Kanske biologin skulle kunna ha mer information om detta. Jag tycker dem	Kanske man kunde införa sex och samlevnad	Områden som är viktiga är vilka		

viktigaste områden att förmedla är till dessa ungdomar är helt enkelt börja prata mer om ämnet”	mer i skolan, exempelvis biologin	rättigheter man har		
” Det är viktigt för dessa ungdomar att få veta basic kunskap om sex, vad händer om man inte skyddar sig osv.”	De borde få mer basic kunskap och veta mer inom ämnet	De borde få mer basic kunskap		
”Väldig spritt ”stenålders” ”kunskap inom detta, vissa vet ingenting. Det behövs lära ut mer basic kunskap inom området till denna grupp.”	Väldig spridd kunskap och vissa vet ingenting, det behövs att lära ut mer om basic kunskap	Spridd kunskap och det behövs mer basic kunskap	Lära ut kunskap som är basic	
”Det måste vara basic undervisning inom sex och samlevnad. Jag anser att det är väldigt dålig kunskap hos denna grupp inom sex och samlevnad.”	Måste börja med kunskap som är basic inom sex och samlevnad, dålig kunskap hos denna grupp	Dålig kunskap hos denna grupp och behövs lära ut mer		

Tabell 1 Kodningsschema Okunskap

8 Etiska överväganden

Det grundläggande individskyddskravet kan konkretiseras i fyra allmänna huvudkrav på forskningen. Dessa krav skall i det följande kallas informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Vid sidan av dessa huvudregler kan det vara lämpligt att uppställa ett antal råd eller rekommendationer (Vetenskapsrådet, 2002).

Forskaren förklarade tydligt vad studien skulle handla om och förklarade syftet med studien innan intervjuerna genomfördes. Ett informations- och samtyckesbrev gavs ut till alla åtta aktörer och personer som ställde upp på intervju. Informations- och samtyckesbrevet riktade sig direkt till de personer som deltog i studien. Detta informationsbrev innehöll först en kort presentation om vad studien skulle handla om och dess syfte, sedan hur genomförande skulle ske, genom intervjuer och ungefärligt beräknad tidsåtgång om 45–60 minuter. Det fanns också information om att alla deltagare skall aidentifieras, så ingen kan koppla resultatet till enskilda individer och det gavs information om frivillighetskravet. Sist i brevet stod det om deltagarens medgivande, vilket innebar att personen skriver under och lämnar in samtyckte till deltagande i studien, genom underskrift och datum. Dessa informations/samtyckebrev

lämnades till alla åtta personer som deltog i denna studie och alla samtliga personer gav sitt samtycke med underskrift påskrivit.

Informanterna i denna studie ville ej att det skulle redovisas i resultatet vilken av aktörerna som sagt vad. Detta önskemål har visats hänsyn genom att ingen aktör har därför angivits i något av svaren och citaten som presenteras i resultatet är helt avidentifierade.

Till denna studie var det viktigt att visa hänsyn för intervjupersonerna som skulle delta och noggrant forma intervjufrågorna utifrån etiska överväganden (Denscombe 2009). Därför valdes det att endast intervjua vuxna människor som arbetar inom dessa områden och aktörerna. Vetenskapsrådets fyra huvudkrav på forskning följdes vidare bland annat genom att visa hänsyn för de som skulle intervjuas och tydligt förklara att intervjuvar endast var till användning i denna studie och att resultatet skulle vara anonymt, samt att inga namn eller liknande skulle röjas. Det är alltså viktigt att etiska normer följs och se till den viktiga aspekten att personer avidentifieras (Denscombe 2009).

9 Metoddiskussion

9.1 Trovärdighet och tillförlitlighet

Förutom sanningshalten i ett resultat, handlar trovärdighet, eller validitet, om bland annat om forskarens förståelse och erfarenhet (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008). Hur sant ett resultat är, handlar om giltighet och ett resultat är giltigt om det lyfter fram det karaktäristiska som studien är avsett att beskriva. Trovärdighet handlar även om hur användbart resultatet är och avser mäta det som är relevant i sammanhanget. Hur väl mäts det som avses mätas i studien och i vilken utsträckning resultatet kan överföras till andra grupper eller situationer samt att det bör generera ungefär samma resultat, gör det trovärdigt (Lundman & Graneheim Hällgren).

En noggrann redovisning av analysarbetet är även viktigt för att stärka resultatets tillförlitlighet, eller med andra ord, reliabilitet. Tillförlitlighet innebär att forskaren noggrant verifierar sina ställningstaganden under hela forskningsprocessen och mäter det man skall på ett tillförlitligt sätt. Forskning syftar på att finna ny kunskap, men betyder inte att det måste finnas en sanning endast. Det kan istället finnas flera tolkningar och därför flera olika sanningar. Traditionellt menar man att validitet eller giltighet är ett instrument eller fråga som skall mäta det den är avsett att mäta (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008).

Vid kvalitativ forskning och kvalitativa intervjuer strävar man vanligtvis efter att komma åt eller att få veta vad den man intervjuar menar eller hur hen uppfattar något. Idéerna om validitet och reliabilitet kommer båda från kvantitativ metodologi. Kopplat till frågor om trovärdighet ligger även frågan om objektivitet i forskning och kopplat till intervjuerna nära till hands. Helt blank kan forskaren inte vara men hen skall undvika att förmedla intervjuande med egna åsikter, på grund av att forskaren vill ha den man intervjuats åsikter och inte sina egna. I vardagslivet vill saker och ting gärna ses som objektiva företeelser, med andra ord som någon slags sanning. På motsvarande sätt kan det här talas om objektiva kriterier inom

forskningen, exempelvis om olika teorier, metoder, tekniker och vetenskapligt som passar in. Trovärdigheten är ett av de största problemen med kvalitativ forskning och kvalitativa intervjuer, då forskaren skall kunna använda datainsamlingen och forskningsresultaten på ett trovärdigt vis (Troost, 2005).

Reliabilitet handlar om och innebär hur noggrant forskaren kan intyga sina ställningstaganden och till följd tillförlitligheten. Då kan frågan ställas om forskningsinstrumentet kan ge samma resultat om olika forskare testat samma metod. Detta går inte att ta reda på i en bestämd bemärkelse. Men det finns ett sätt att ta reda på denna fråga i kvalitativ forskning och detta kallar man pålitlighet. Detta handlar om att visa att forskningen återspeglar procedurer eller beslut som andra forskare kan se och bedöma, detta gäller i vilken mån de utgör ansedda producerar och ger rimliga beslut (Denscombe, 2009). Men genom att forskaren noggrant beskriver vad som har gjorts, tillvägagångssättet anser forskaren att det stärker studies tillförlitlighet. Tillförlitlighet innebär att forskaren noggrant verifierar sina ställningstaganden under hela forskningsprocessen och mäter det man skall på ett tillförlitligt sätt (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008).

9.2 Reflektioner över studiens trovärdighet

Forskaren skall kunna visa eller kunna göra sin insamlade data trovärdig, på ett seriöst och relevant sätt kopplat till den aktuella problemställningen. Om det inte tas upp exempelvis etiska aspekter kopplat till datainsamlingen, kan det finnas grund till frågetecken angående trovärdighet. Om forskaren anger hur hen ställt sina frågor, finns en öppenhet inför trovärdighet (Troost, 2005). Kopplat till detta valdes därför att tydligt redogöra de etiska övervägandena till studien för att på ett trovärdigt sätt visa hur dessa aspekter har följts. Forskaren har därför valt att bifoga den semistrukturerade intervjuguiden (se bilaga 1) och information och samtyckebrevet (se bilaga 2), som bekräftar en öppenhet om hur frågorna har ställt och att dem etiska aspekterna noggrant vägts in.

Kopplat till resultatens trovärdighet kan man se det ur ett kritiskt perspektiv och koppla ihop det till studiens breda urval och det faktum att åtta olika aktörer intervjuades. Detta skulle kunna vara en nackdel då bredden av studiens urval skulle kunna diskuteras. Exempelvis möter informanterna ungdomarna på väldigt olika sätt, genom exempelvis generell upplysning, på HVB-hem, i skolan där de kanske blir uppsökta av enskilda individer skulle detta kunna påverka trovärdigheten och resultatet i studien. Eftersom några aktörer arbetar riktat generellt till ungdomar och andra är specifikt inriktat till nyanlända har troligtvis aktörerna olika uppfattningar om området då de eventuellt jobbar på olika sätt. Detta skulle kunna påverka resultatet då aktörer eventuellt har olika arbetssätt och ger olika uppfattningar om arbetet.

Det finns vissa praktiska kontroller som forskaren kan göra för att kontrollera trovärdigheten i det som har berättats och kommit fram i intervjuerna. En annan kontroll man kan göra som forskare och som gjordes till denna studie var att bekräfta intervjudata med hjälp av informationskällor beträffande ämnet (Denscombe, 2009). Till denna studie granskades ett antal vetenskapliga studier, exempelvis (Flodström, 2012) och (Dahlstedt m.fl. 2017) inom

ämnet, dessa hjälpte till att bekräfta behovet och studiens innehåll. Som forskare kan triangulering användas (Denscombe, 2009), vilket innebär att skriftliga vetenskapliga källor kan ge ett visst stöd till intervjuinnehållet. Intervjuinnehållet kan även kontrolleras med hjälp av andra intervjuer för att bekräfta att det finns överensstämmelse. Personerna som valdes att intervjuas i denna studie ansåg forskaren vara ”nyckelpersoner”, det vill säga att dem handplockades med noggrannhet då dem är specialister och erfarna inom området, därför kan deras uppgifter antas vara trovärdiga. Som en kontroll av tillförlitlighet i denna studie gjorde forskaren en tydlig redogörelse för tillvägagångssätt, analysmetod och beslutfattande under arbetes gång (Denscombe, 2009 s.381). Här redogjorde forskaren i detalj hur processen utförts med mycket detaljer och tydlighet som visar läsaren hur man gått till väga.

9.3 Reflektion över vald metod

I intervjuerna till denna studie fick aktörerna frågor från en semistrukturerad intervjuguide, med frågor om hur arbetet ser ut med sex- och samlevnadupplysning för nyanlända ungdomar. Vilka svar som gavs från aktörerna blev grunden till analysen och denna studie. Materialet som forskaren fick ta del av spelades in, transkriberades och slogs ihop till ett kodningsschema med hjälp av metoden kvalitativ innehållsanalys. Till detta arbete valdes alltså kvalitativ forskning och intervjuer valdes som metod, detta eftersom intervjuer kan ge tydligare klarhet i verksamheten och ge mer information om de dagliga verksamheterna som aktörerna bedriver, samt personalens egna uppfattningar och tankar om hur arbetet bedrivs. Med hjälp av kvalitativ innehållsanalys kunde data analyseras från de semistrukturerade intervjuerna till denna studie på ett trovärdigt sätt och intervjusvaren gav ett djup anser jag.

Intervjuer är särskilt lämpade för detta ändamål och denna uppgift (Dencombe, 2009).

Intervjuerna gav en bred och djup bild och en ökad förståelse för verksamhetens arbete och djup inom området. Detta tack vara personerna som intervjuades till denna studie och deras tidigare erfarenheter och berättelser. Exempelvis kunde man med hjälp av dem transkriberade intervjuerna och sedan de olika momenten i analysen, få svar om vad nyanlända ungdomar brukar fråga om när de besöker dem olika aktörerna.

Eftersom intervjuerna var semistrukturerade, bidrog det till att intervjuguiden vägledde den som intervjuades på ett bra sätt. Med de mindre antal frågor som ställdes, bidrog detta till att frågorna var öppna och forskaren kunde ställa följdfrågor till nästan alla frågor. Detta var en fördel med intervjuerna, vilket resulterade i djupgående svar och flexibilitet (Dencombe, 2009). Som forskare kunde en följdfråga ändras om det behövdes under intervjuens gång utan att det påverkade svaret som helhet, för att till exempel få en fördjupad beskrivning. Om man fick god kontakt med den man intervjuade och vilket var fallet i dessa intervjuer, kändes det som att de personer som intervjuades ”gav lite extra”. Exempelvis mailade en av de som intervjuades efter intervjun och gav lite mer information. Detta var väldigt lärorikt för forskaren och få träffa alla dessa personer som intervjuades.

Validiteten betraktas här även bekräftad då alla informanternas svar i intervjuerna antyder samma problematik som tidigare forskning i huruvida problemen existerar och vilka åtgärder som förmodligen krävs (Flodström, 2012). Den valda kvalitativa metoden ansågs vara ett bra val för att besvara studiens syfte och frågeställningar enligt forskaren. Detta var något som

forskaren framförallt såg som en fördel med denna valda metod, att den på ett bra sätt hjälpte forskaren att kunna urskilja skillnader och likheter i studien (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008).

10 Resultat

Syftet med denna studie var att undersöka hur vissa aktörer i samhället arbetar med sex- och samlevnadsupplysning riktad mot nyanlända ungdomar. Vidare var ett syfte att undersöka dessa aktörers egna uppfattningar av ungdomarnas behov av sex- och samlevnadsupplysning. Det huvudsakliga resultatet med studien beskrivs genom temat Förändring. Temat Förändring kan delas in i två domäner (se tabell 2). Den första domänen är ”Arbetsätt” och representerar hur dem olika aktörerna ser på arbetet, vad det finns för brister, att det exempelvis behövs mer resurser och kontinuitet i arbetet och generellt hur arbetet med sex- och samlevnadsupplysningen ser ut. Under domänen Arbetsätt, finns kategorin ”mer resurser”, ”kontinuitet”, ”gruppera” och ”delaktighet och samverkan”. Den andra domänen är ”Kunskapsläge och behov” och representerar aktörernas egna uppfattningar om hur kunskapsläget ser ut hos ungdomarna. Detta sammanfaller med hur informanterna upplever att arbetet är och hur behovet ser ut. Under domänen Kunskapsläge och behov, finns kategorierna ”okunskap” och ”attityder”. Alla informanterna påvisar att de vill ha förändring inom båda domänerna Arbetsätt samt Kunskapsläge och behov. Tillsammans redovisar dessa kategorier hur de åtta aktörer arbetar med sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar.

Nedan är ett sammanställt kodningsschema med domäner, underkategorier, kategorier och teman (se tabell 2).

Domäner	Underkategorier	Kategorier	Tema
Arbetsätt	Tiden räcker inte till Måste prioriteras mer	Mer resurser	Förändring
	Följa upp arbetet Träffa samma grupper flera gånger	Kontinuitet	
	Jobba i små grupper Uppdelat tjejer och killar eller inte	Gruppera	
	Göra alla delaktiga Samarbete	Delaktighet och samverkan	
	Behövs mer kunskap	Okunskap	

Kunskapsläge och behov	Lära ut kunskap som är basic		
	Synsätt på kärlek	Attityder	
	Pinsamt		
	Nyfikna		

Tabell 2 Sammanställning av resultat

Informanterna i denna studie ville inte att resultatet skulle redovisa vem av informanterna som sa vad. Därför har detta tagits hänsyn till och ingen aktör har representerats i något av svaren eller citaten. Nedan redovisas de olika kategorierna och exempel på citat från de olika intervjuerna.

10.1 Arbetssätt

10.1.1 Mer resurser

Informanterna gav överlag en gemensam bild att det behövs mer resurser för att nå ut och jobba med sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. Att det behövdes ändringar i arbetet med sex- och samlevnadsupplysningen till nyanlända ungdomar uttryckte samtliga informanter. Exempelvis lyfte de att det behövdes mer resurser. De resurser som efterfrågades var i form av att avsätta mer tid inom området och att utbildad mer personal inom sex- och samlevnadsupplysning. En informant menade även att det behövdes ändringar på strategisk nivå för att åstadkomma förändringar:

Jag tror att man måste ändra något uppifrån, regeringens håll. Jag tror att det måste bli att man skall ändra av något av material eller utbildning inom detta.

Man skulle kunna utbilda personalen mer inom detta ämne. Jag tycker det är ett väldigt viktigt ämne/område att jobba med och måste prioriteras mer.

Att ungdomarna ibland inte kunde förstå informanterna på grund av de talade olika språk var ett problem som flera av informanterna lyfte som ett potentiellt hinder då det kunde bli svårt att förstå varandra. Detta menade informanterna krävde särskilda förberedelser och att det kan lösas med exempelvis tolkar.

Jag tror man hade kunnat göra mer för att nå denna gruppen, de behöver mer kunskap. Språket är svårt om man inte förbereder, ibland har föreläsare kommit dit och sedan kan inte ungdomarna förstå något.

Man får planera i förväg så tolkar finns på plats om det behövs

10.1.2 Kontinuitet

Informanterna gav en splittrad bild av ”kontinuitet” och hur de jobbar med sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. Vissa av informanterna beskrev att dem hade möjligheten till att träffa samma grupper av nyanlända ungdomar vid flera tillfällen. Medans vissa uttryckte att de endast hade någon enstaka träff med en grupp vid ett tillfälle och att det fanns en önskan om att jobba mer kontinuerligt. Exempelvis ansåg vissa att de som arbetar i skolan borde ge mer information och att det bör arbetas mer kontinuerligt med detta:

Jag anser man borde få mer information i skolan, eftersom dem endast har jobbat med detta på temaveckor. Man borde ha 10 timmar per termin och följa upp arbetet. Man behöver kontinuerligt undervisning i grupper anser jag.

Andra hade endast föreläsningar någon gång ibland och tyckte att det var tillräckligt:

Vi börjar prata om det lite försiktigt med ungdomarna och har haft en föreläsning

10.1.3 Gruppera

Informanterna gav även här en lite splittrad bild av hur de arbetade när de satte ihop grupper vid mötet med nyanlända ungdomar för att ge sex- och samlevnadsupplysning. Vissa ville jobba med större grupper, blandat tjejer och killar. Medans vissa ville jobba med mindre grupper och dela upp tjejer och killar för sig. Flertalet av informanterna uttryckte önskan om att jobba i mindre grupper på grund av att de ansåg att de enskilda ungdomarna vågade prata eller ta plats mer om grupperna var mindre. Detta beskrev informanterna kunde gälla både ungdomar generellt och nyanlända ungdomar:

Dynamiken blir då att killarna ibland tar över, då det är fler killar. Det kan även vara så om det är många tjejer i en grupp, att vissa tar över.

Det visade sig även vara skillnad i huruvida informanterna jobbade med blandade tjej- och killgrupper. Vissa informanter berättade att de arbetade med tjejer och killar blandat i en grupp, och tyckte inte det var några problem:

Exempel ställa påstående, diskussion och jobba i små grupper tillsammans och blanda tjejer och killar.

Medan andra informanter delade upp tjejer och killar:

Det är lite skillnad, eftersom det är fler killar än tjejer som jag upplever. Man kan inte blanda tjejer och killar i samma grupp.

En likhet var att informanterna berättade att de gärna ville arbeta i mindre grupper, uppdelat tjejer och killar. Informanterna beskrev det som fördelaktigt att dela upp tjejer och killar samt att göra mindre uppdelade grupper för ett mera gynnsamt resultat:

I mindre grupper jobbar vi och det kan göra att alla börjar prata. Vi gjorde bort oss första gången på en temavecka, där man blandade tjejer och killar. Det tyckte jag inte funkade, blev totalt misslyckat.

10.1.4 Delaktighet och samverkan

Informanterna gav en gemensambild uppfattning om behovet av ”delaktighet och samverkan”. De beskrev att det behövs mer delaktighet både från ungdomarnas sida och aktörerna emellan som möter nyanlända ungdomar i arbetet med sex- och samlevnadsupplysning. Informanterna hade olika förslag på hur detta kunde ske, bland annat genom samarbete aktörerna emellan med en gynnsam samverkan. Det är då viktigt med en god kommunikation och en dialog mellan parterna:

Kanske aktörer kan samarbete att jobba med detta, skola och fältenheten exempelvis.

Samarbete mellan olika enheter skulle kunna vara en lösning.

Det påpekades även att man bör göra ungdomarna mer delaktiga i ämnet och undervisningen, inte minst eftersom ämnet kan vara känsligt. Informanterna menade att detta kunde åstadkommas genom att göra ungdomarna mer delaktiga i undervisningen genom exempelvis mer diskussioner i smågrupper:

Sex kan vara svårt att prata om. Man måste göra ungdomarna mer delaktiga i undervisning. Exempelvis genom diskussioner i smågrupper

10.2 Kunskapsläge och behov

10.2.1 Okunskap

Informanterna gav alla en beskrivning att de ansåg att det fanns en ”okunskap” bland nyanlända ungdomar inom området sex och samlevnad. Identifieringen av okunskap har gjorts vid möten med ungdomarna och i samtal med dem. Exempelvis var ”okunskap” en bidragande orsak till att informanterna ansåg att man bör tillsätta mer resurser i form av tid, expertishjälp och möjligtvis annorlunda prioriteringar hos de olika verksamheterna och även från politiskt håll. Informanterna beskrev att ungdomarna de möter uppvisar en nyfikenhet och ett intresse för att få mer kunskap inom området, vilket kan vara fördelaktigt vid inläring. Informanterna beskrev att det fanns en stor okunskap hos ungdomarna inom detta ämne och att denna grupp borde få mer information:

Jag upplever att många har ingen kunskap om detta område. Bland annat kunskapen om könssjukdomar och så vidare.

Jag tror att denna grupp borde få mer information om detta ämne.

10.2.2 Attityder

Informanterna beskrev att ”attityder” varierade hos de ungdomarna de hade mött. Generellt är det pinsamt att prata om detta ämne och möjligtvis som mest känsligt i ungdomsåldern. Informanternas uppfattningar och beskrivningar om ungdomarnas attityder som de möter, när det kommer till sex- och samlevnadsupplysning är att de beskrivs som lite icke-befogat motsträvande. Informanterna beskrev att vissa ungdomarna i vissa fall har uttryckt sig om kärlek på ett sätt som kan verka stötande, exempelvis beskrev en informant:

På udda sätt har dem uttryckt kärlek ibland, exempelvis var det en kille som hade sagt till en tjej; ”om du inte blir min tjej skär jag halsen av dig.”

Jag har upplevt att vissa killar tror man blir ihop genom att bara kolla på varandra. Killar har ibland frågat hur man gör för att träffa tjejer. Vissa av killar har inte gått på samma skolor som tjejer tidigare och vice versa, vilket gör att dem ej kunnat ha ett socialt umgänge med det motsatta könet och detta kan gro en osäkerhet hos ungdomarna.

Informanterna beskrev även att det är en väldigt tacksam grupp att jobba med och att de är nyfikna på att lära sig mer om ämnet:

Det är väldigt tacksam grupp att arbeta med och ungdomarna är väldigt nyfikna, de vill veta allt!

11 Diskussion och slutsatser

Efter denna studie har det blivit tydligt hur komplext arbetet med sex- och samlevnadsfrågor i mötet med nyanlända ungdomar kan vara. Genom att kunna presentera aktörernas egna uppfattningar i studien bidrar detta till en inblick i hur verksamheterna kan bedrivas. Detta bidrar till en förståelse för arbetet och om hur viktigt men samtidigt svårt det kan vara att ge sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. Det bör dock påpekas att dessa aktörer har olika roll när det gäller sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. På grund av att det är mer eller mindre aktörernas primära uppgift att ge denna upplysning kan svaren påverkas något.

Informanterna delade uppfattningar i frågan om huruvida det krävs mer resurser. Vad gäller kategorierna Kontinuitet och Gruppera framkom dock att det fanns skillnader i informanternas uppfattningar. Detta kan dock bero på att det finns skillnader i vad som är aktörernas primära uppgifter i arbetet och hur dessa är utformade. Vad gäller frågeställningen om hur informanterna uppfattar att arbetet fungerar och hur behovet av upplysning ser ut poängterades och lyftes fram med hjälp av de framställda domänerna och kategorierna. Temat ”Förändring” binder ihop alla uppfattningar i undersökningen och temat kan definieras som

”den röda tråden” (Lundman & Graneheim Hällgren, 2008). Temat Förändring sammanfattar aktörernas gemensamma bild och med detta menas att det bör satsas mer resurser inom området sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. Detta uttrycks exempelvis i att det behöver arbetas mer kontinuerligt inom detta område under en längre tid. Temat summerade beskrivningarna som informanterna gav, att de vill se en förändring både vad gäller arbetssätt och nyanlända ungdomarnas kunskap om sex- och samlevnadsupplysning.

Resultatet i studien visar alltså att det finns ett behov till förändring inom arbetet med sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar, och att detta yttrar sig genom exempelvis att det önskas finnas mer resurser inom området. En gemensam uppfattning hos aktörerna är att ungdomarna behöver bli mer delaktiga i sex- och samlevnadsupplysningen men också utveckla samverkan mellan de olika aktörerna.

De skillnader som framkom i resultatet gällande både arbetssätt och hur de uppfattar behov kan delvis bero på att aktörerna arbetar på så olika sätt och möter ungdomarna på olika premisser. Exempelvis arbetar en kurator med att ungdomarna skall komma dit och prata vid behov, medan exempelvis fältenheten arbetar mer uppsökande. En kurator träffar oftast ungdomar enskilt, medan exempelvis RFSU arbetar gruppvis och mer förebyggande. Aktörernas olika professioner och deras olika antal ungdomar de möter skiljer sig åt och kan förmodligen förklara de olika beskrivningarna av både kontinuitet i arbetet och hur de uppfattar kunskapsläget hos ungdomarna.

Resultaten hade eventuellt varit annorlunda om studien hade handlat om ungdomar generellt, då på aktörerna beskrev uppfattningar om att det finns viss skillnad hos nyanlända ungdomar kopplat till exempelvis kunskapsläget jämfört med andra grupper av ungdomar generellt. Studiens resultat antyder dock hur viktigt det är att samhället undersöker och arbetar med att ge sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar. Det har blivit tydligt att det finns ett behov av att arbeta mer inom området och denna önskan kommer från aktörerna själva som möter gruppen i olika sammanhang. Detta kan kopplas till att ansvaret för att undervisning och skolan skall skötas på bästa sätt ligger på hela samhället (Freire, 1996). Freire förespråkar att göra ungdomar mer delaktiga i undervisningen och skolan kan vara en bra plats att nå ungdomar. Aktörerna uttrycker även att det skulle vara bra att göra ungdomarna mer delaktiga i sex- och samlevnadsupplysningen. Istället för att endast lyssna skulle eleverna och ungdomarna kunna vara mer deltagande och på detta sätt få kunskap (Freire, 1996).

I resultatet framkommer att aktörerna skulle föredra att göra olika praktiska övningar i grupper med ungdomarna, istället för föreläsningar vill man göra deltagarna mer delaktiga i sex- och samlevnadsupplysningen. Genom denna typ av undervisning skulle ungdomarna eventuellt förstärkas, med stöd i empowermentkonceptet. Utgångspunkten inom empowerment är att stärka både individerna och grupperna, eller samhället på ett sådant sätt så dem får kraft att ändra de villkoren. Sambandet finns här mellan individens egen livssituation och yttre samhälleliga förhållanden (Askheim & Starrin, 2007).

Med stöd från resultaten av denna studie kan slutsatser dras att sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar är ett område som borde satsas på mer och arbetas mer med. Skolan skulle troligtvis vara en bra arena för att möta ungdomar och om aktörerna kan undervisa och få de resurser och redskap som de behöver, kanske de kan nå ut till ungdomarna på ett bättre och effektivare sätt. Om ungdomarna får den tiden de behöver, i exempelvis ett kontinuerligt arbete och den hjälpen som krävs kanske ungdomarna blir mer målinriktade inom ämnet. Om även aktörerna tar hjälp av varandra kan de lära sig av varandra för att ge en så god sex- och samlevnadsupplysning som möjligt. Inte minst kan denna samverkan behövas eftersom andra aktörer än skolan möter dessa ungdomar i andra kontexter i livet.

Detta arbete visar också hur lärande kan se ut inom arbetet olika verksamheters arbete med sex- och samlevnad, samt i vilka processer och former de yttrar sig. Istället för en syn på lärande med vikt på överföring av kunskap från en individ till en annan genom en utbildningsprocess, har dagens forskning visat på vikten utav kontext (Ellström & Hultman, 2014). Detta kopplar jag ihop med Dewey, där han påpekar att omgivningen, alltså kontexten, har en inverkan på unga människor och är väldigt viktig för deras respons. Den sociala miljön fostrar unga människor i samhället och det kan bestå av aktiviteter bland medmänniskor, därför är det viktigt att se hur de yttre handlingsmönstren i samhället formas (Dewey, 1999).

Forskning har även visat att etnicitet och nation, inkludering och exkludering av nyanlända, har haft en avgörande roll i skapandet av medborgarskap (Dahlstedt m.fl. 2017) Detta kopplar jag ihop med en aktuell diskussion när det kommer till ämnet migration och nyanlända: att man vill öka förståelsen mellan individ och stat, vilket skall ge enskild individ rätten till medborgarskap inom det civila, politiska och sociala rättigheterna (Dahlstedt m.fl. 2017). Dessa sociala rättigheter anser jag faller under kategorin att få den sex- och samlevnadsupplysning dessa ungdomar borde ha rätt till (Dahlstedt m.fl. 2017). Aktörerna kan ha olika uppfattningar om hur arbetat med sex- och samlevnadsupplysning till nyanlända ungdomar ser ut och fungerar i samhället. Att nyanlända ungdomar får tillgång till sex- och samlevnadsupplysning har visat sig värdefullt ur flera olika perspektiv (Flodström, 2012). Bland annat gäller det rätten till sexuell hälsa, mänskliga rättigheter och svenska lagar inom sex- och samlevnadsupplysning (Flodström, 2012).

Till denna studie kopplas frågor som berör ”I-frågor” ihop, vilket handlar om hur hälsan skulle kunna förbättras hos en specifik grupp individer. I-frågor skulle kunna kopplas ihop till ungdomarna som aktörerna möter i denna studie, nyanländas hälsa kopplat till sex- och samlevnadsupplysning (Brülde, 2011). Hälsa och rätten till hälsa inbegriper bland annat rätt till hälso- och sjukvård och till vissa hälsorelaterade tjänster, som smittskydd (Brülde, 2011). Detta kopplar jag ihop med att få information om exempelvis könssjukdomar vilket faller under hälsorelaterade tjänster, som skulle kunna vara sex- och samlevnadsupplysning för nyanlända ungdomar från någon av aktörerna. Folkhälsoarbete kan ske på olika sätt och i möten mellan professionella enligt Brülde (2011), där exempelvis Ungdomsmottagningen kan

vara en aktör som kan förmedla denna information till denna grupp ungdomar på ett försiktigt och etiskt riktigt sätt. Det finns även folkhälsoarbete som sker på en mer ”lokal” nivå och dessa arbeten bedrivs i en mängd olika verksamheter där individer och grupper på ett direkt sätt möter ”utsatta” individer för hälsofrämjande åtgärder. Projekt på denna lokala nivå handlar således ofta om att erbjuda specifika grupper eller individer hjälp (Brülde, 2011).

Forskningsetik som var en viktig del att ta hänsyn till kopplat till studien handlar bland annat om att respektera de människor som vi forskar om och för, med deras rätt till integritet. Här skall forskaren vara försiktig och i synnerhet vara försiktig med att beskriva och avgränsa en grupp som kan denna ibland tolkas som ”svag grupp”, men om man ändå gör det kan man betona att det handlar om att denna grupp har en svag position i relation till andra starkare parter (Eliasson, 1995 s.69). Den moraliska principen kring vårt ansvar ”för de svaga” kräver solidaritet menar Juul Jensen (Eliasson, 1995). Solidaritet handlar om att placera ansvaret för den utsattas utsatthet och den svages svaghet, samt om en strävan att bidra till förändring och hjälpa. Inom etiken försöker man systematiskt medvetandegöra, precisera och berättiga de normer som styr vårt handlande. I detta fall skulle aktörernas handlande kunna vara att hjälpa. Kopplat till denna studie skulle nyanlända ungdomar tolkas vara en ”svag”a grupp” som skall undersökas (Eliasson, 1995 s. 71). Om nyanlända ungdomar skall benämnas och bemötas som grupp är det viktigt att betona att gruppen är heterogen samt att de har många liknande behov och frågor som andra grupper ungdomar, men att aktörerna uppfattar att det kan behövas mer resurser för att möta just denna gruppens utmaningar och frågor. Detta för att bidra till att förändra deras sexuella hälsa till det bättre baserat på studiens tidigare forskning och resultat. Detta arbete skall grundas på en önskan om att främja nyanlända ungdomars sexuella hälsa. Med aktörernas hjälp skall de främja deras sexuella hälsa och förhoppningsvis förbättra deras situation till det bättre.

11.1 Möjliga tillämpningar

Nedan skall jag ge ett förslag till en möjlig tillämpning inom området, baserat på resultaten som framkom i denna studie. Metoden ”framtidswerkstad” tänker jag att man skulle kunna tillämpa vid sex- och samlevnadsupplysning för nyanlända ungdomar (Denvall & Salonen, 2000). Denna metod innebär att man sätter ihop en grupp, i detta fall tänker jag att man skulle kunna jobba uppdelat tjejer och killar i mindre grupper (Denvall & Salonen, 2000 s. 53). Detta förslag baseras på resultatet från kategorin ”gruppera”. Metoden bygger på ett aktivt, jämlikt deltagande och är en pedagogisk metod som stödjer människor på ett konstruktivt och skapande sätt. En framtidswerkstad vill öppna nya perspektiv genom att stimulera kreativitet och analysförmåga, att öka lusten till att få en ökad förståelse av de sammanhang som behandlas (Denvall & Salonen, 2000).

Oftast fungerar två personer som verkstadsledare och två av de olika aktörerna skulle kunna passa för dessa roller. I förberedelsefasen och första fasen måste man klargöra ett bestämt tema och vilka som bör delta. Här tänker jag att det bestämda temat skulle vara sex- och samlevnadsupplysning. I denna fas tänker jag att verkstadsledarna träffar gruppen de har vid tre tillfällen innan själva verkstaden börjar, med grundläggande information om ämnet.

Sedan bör det bestämmas hur länge framtidsverkstaden ska äga rum, vilket kräver ansvar och uppföljning. Detta kopplar jag ihop till ”mer resurser” som visades som ett resultat i studien, att man tillsätter mer resurser inom området. Därefter arrangeras en ”brainstormaktivitet” som blir en gemensam utvärdering där samtliga av deltagarna får inflytande. Här anser jag ”delaktighet” kommer in från resultatet i studien, där uppgiften kan analyseras och ungdomarna kan försöka förstå hur problem hänger samman, samt orsaker inom området. Sedan fortsätter arbetet på hemmaplan hos deltagarna och uppdragen ska dokumenteras. Detta underbyggs av kategorin ”kontinuitet” som framkom i resultatet; att en framtidsverkstad kräver kontinuitet för bästa resultat. För att hålla processen vid liv och sprida information behövs ett eller flera uppföljningstillfällen. Genom detta skapas en process och förhoppningsvis en lyckad framtidsverkstad, som sätter igång ett kontinuerligt utvecklingsarbete som bygger på delaktighet och engagemang (Denvall & Salonen, 2000 s. 15). Om framtidsverkstaden blir lyckad kan ”okunskap” och ”attityder” hos ungdomarna eventuellt förändras till det bättre i termer av ökad kunskap inom området för ungdomarna och en eventuellt förändrad attityd gentemot sex och samlevnad genom exempelvis minskad stigmatisering av ämnet.

Referenser

- Allwood, C.M. och Erikson, M.G. (red) (1999). *Vetenskapsteori för psykologi och andra samhällsvetenskaper*. Lund: Studentlitteratur.
- Alvesson, M. och Deetz, S. (2000). *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Askheim, O.P. och Starrin, B. (red.) (2007). *Empowerment i teori och praktik*. 1. uppl. Malmö: Gleerup.
- Brülde, B. (red.) (2011). *Folkhälsoarbetets etik*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Dahlstedt, M., Fejes, A., Olson, M., Rahm, L. och Sandberg, F. (2017). Medborgarskapandets paradoxer [Elektronisk] *Medborgarskapspositioneringar i berättelser om tillhörighet i migrationens tid. Sociologisk forskning*. 54:1, 31–50 Tillgänglig: SwePub [2017-05-21]
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Denvall, V. och Salonen, T. (2000). *Att bryta vanans makt: framtidsverkstäder och det nya Sverige*. Lund: Studentlitteratur.
- Dewey, J. (1999). *Demokrati och utbildning*. Göteborg: Daidalos.
- Eliasson, A. (2010). *Kvantitativ metod från början*. 2., uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Eliasson, R. (1995). *Forskningsetik och perspektivval*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Ellström, P-E. och Hultman, G. (red.) (2004). *Lärande och förändring i organisationer: om pedagogik i arbetslivet*. Lund: Studentlitteratur.
- Fejes, A. och Thornberg, R. (red.) (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.
- Flodström, E. (2012). *Unga irakiernas syn på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Socialmedicinsk tidskrift*, 89(2), 140–149. [Elektronisk]. Uppsala: Uppsala universitet. Tillgänglig: Socialmedicinsktidskrift.se [2017-05-21]
- Freire, P. (1996). *Pedagogik för förtryckta*. Stockholm: Gummesson.

Hartman, J. (2004). *Vetenskapligt tänkande: från kunskapsteori till metodteori*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Keygnaert, I. Guieu, A. Ooms, G. Vettenburg, N. Temmerman, M. och Roelens, K. (2014). Sexual and reproductive health of migrants: Does the EU care? [Elektronisk] *Health Policy*, 114, pp. 215-225, Tillgänglig: Academic OneFile [2017-06-08] DOI: 10.1016/j.healthpol.2013.10.007

Kingori, C. Ice, G. Hassan, Q. Elmi, A. och Perko, E. (2016). 'If I went to my mom with that information, I'm dead': sexual health knowledge barriers among immigrant and refugee Somali young adults in Ohio'. [Elektronisk] *Ethnicity & Health*, pp. 1-14, Tillgänglig: MEDLINE [2017-06-08]

Laverack, G. (2004). *Health promotion practice: power and empowerment*. London: SAGE.

Lundman, B och Graneheim Hällgren, U. (2008). *Kvalitativ innehållsanalys. I: Granskär, M. & Höglund-Nielsen, B. (red.) Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård*. Lund: Studentlitteratur.

Proposition 2014/15:45. *Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång*. [Elektronisk] Stockholm: Utbildningsdepartementet. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2014/12/prop.-20141545/> [2017-06-12]

Sawade, O. (2014). Lessons, challenges, and successes while working on the 'Triangle' of education, gender, and sexual and reproductive health. [Elektronisk] *Gender & Development*, 22, 1, pp. 127–140, Tillgänglig: Sociology Source Ultimate [2017-06-08] DOI: 10.1080/13552074.2014.889339

Socialstyrelsen (2009). *Folkhälsorapport 2009*. Stockholm: Socialstyrelsen
Tillgänglig: folkhalsomyndigheten.se [2017-05-21]

Svensson, P. Carlzén, K. och Agardh, A. (2017). Exposure to culturally sensitive sexual health information and impact on health literacy: a qualitative study among newly arrived refugee women in Sweden. [Elektronisk] *Culture, Health & Sexuality*, 19, 7, pp. 752-766, Tillgänglig: CINAHL with Full Text [2017-06-08] DOI: <http://dx.doi.org.ezproxy.server.hv.se/10.1080/13691058.2016.1259503>

Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Turner, A. (2016). *Professional perspectives on the participation of young Muslims in sexual health promotion organisations in Western Europe*. [Elektronisk] The Netherlands: Department of Health Promotion, Maastricht University. Tillgänglig: [2017-06-08]

UD. (2006). Sveriges internationella politik för Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Stockholm: Regeringskansliet, Utrikesdepartementet.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* [Elektronisk]. Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig: LIBRIS [2017-05-21]

Wimark, T och Hedlund, D (2017). Samlevnad som ideologi i migrationslagstiftningen [Elektronisk]. *Sociologisk forskning*. 54:1, 69–90 Tillgänglig: SwePub [2017-05-21]

Bilagor

Bilaga 1 – Intervjuguide

Intervjuguide

1. Vill du inledningsvis berätta lite om dina arbetsuppgifter på din arbetsplats?
(Följdfrågor – vad-hur-varför? På alla frågor)
2. Hur arbetar ni för att nå ut till denna målgrupp, nyanlända om detta ämne? Hur stor andel ungdomar är ni i kontakt med? Är det svårt att komma i kontakt med ungdomarna?
3. Vilka stödstrukturer finns kopplat till sexuell hälsa för ungdomar på Ungdomsmottagningarna? På vilket sätt förmedlas denna information? Kan du gå konkreta exempel på hur informationen förmedlas/hur undervisningen går till?
4. Om ni åker ut till exempelvis skolor (eller andra ställen?) hur upplever ni kunskapen om detta ämne ser ut hos dessa ungdomar? Hur upplever ni att ni blir bemötta av ungdomarna? Är de intresserade? Är det svårt att prata om? Är ungdomarna blyga? Skillnad tjejer – killar? Etc etc...
5. Hur ser flödet ut av ungdomar ut på eran ungdomsmottagning (av denna grupp nyanlända ungdomar), hur stor andel av ungdomar kommer för att självmant få sex och samlevnad-upplysning upplever ni?
6. De nyanlända ungdomar som vill ha upplysning av er – vad brukar de fråga om?
7. Vilka sex- och samlevnadsfrågor/områden är viktiga att förmedla till nyanlända ungdomar?
8. Vad är er uppfattning om detta arbetet och hur anser ni att man fångar upp denna gruppen nyanlända ungdomar om detta ämnet (sex- och samlevnad) på bästa sätt? Hur upplever ni att den information/ undervisning som ges, vad finns för styrkor och svagheter i den sex- och samlevnadsundervisning som ges?

Information och samtycke

Informations- och samtyckesbrevet bör rikta sig direkt till de personer som kommer att delta i studien. Det bör därför inte innehålla alltför komplicerad information och informationen bör vara kortfattad. Ett informationsbrev brukar innehålla följande inslag:

1. Kort presentation/Syfte med Intervjun;

Presentation om syftet; Syftet med denna studie är att undersöka hur vissa aktörer i samhället arbetar med sex och samlevnadsupplysning riktad mot nyanlända ungdomar.

2. Genomförande: Intervjuer, Intervjun genomförs enskilt och beräknas ta cirka 45–60 minuter)

3. Konfidentialitetskravet:

Intervjun spelas in med diktafon för att materialet sedan ska kunna transkriberas för vidare analys. Största möjliga konfidentialitet eftersträvas i undersökningen genom att ingen obehörig får ta del av materialet. Materialet förvaras så att det bara är åtkomligt för oss/mig/ som är undersökningsledare. I rapporteringen av resultatet i form av en examensuppsats på Högskolan Väst/eller i annan form av publicering/ kommer deltagarna att avidentifieras så att det inte går att koppla resultatet till enskilda individer.

4. Frivillighetskravet:

Ditt deltagande i studien är helt frivilligt.

5. Deltagarens medgivande:

Jag har tagit del av ovanstående och lämnar mitt samtycke till deltagande i studien. Gör därefter utrymme för ort, datum, underskrift och namnförtydligande från deltagare på informationsbrevet.

Ort och datum

Underskrift och namnförtydligande

6. Ytterligare upplysningar

Jag kan nås på: anna.alfredsson0804@gmail.com och 0767164270.